

РЕСПУБЛИКА ТАТАРСТАН

Исполнительный комитет
Аккубаевского муниципальноу
района

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ

Аккубай муниципаль району
башкарма комитеты

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

« 12 » _____ 10 _____ 2021

Аккубаево

КАРАР

№ 313

Татарстан Республикасы Аккубай муниципаль району Башкарма комитетының «2016-2020 елларга Аккубай муниципаль районуның мәгариф системасы үсеше программасын раслау турында» 2015 елның 3 ноябрэндәгә 368 номерлы карарына үзгәрешләр керту хагында

«Россия Федерациясендә мәгариф турында» 29.12.2012 ел, №273-ФЗ Федераль закон, «Мәгариф турында» 22.07.2013 ел, № 68-ТРЗ Татарстан Республикасы Законы, Татарстан Республикасы Аккубай муниципаль району Башкарма комитеты

КАРАР БИРӘ:

1. Татарстан Республикасы Аккубай муниципаль району Башкарма комитетының «2016-2020 елларга Аккубай муниципаль районуның мәгариф системасы үсеше программасын раслау турында» 03.11.2015 ел, № 368 карарына (АМР БКның 30.10.2019 ел, №755 карары белән кертелгән үзгәрешләрне һәм өстәмәләрне исәпкә алып) муниципаль программаны (кушымта итеп бирелә) яна редакциядә баян итеп, үзгәрешләр кертергә.
2. Әлеге карарны Татарстан Республикасы Аккубай муниципаль районуның интернет челтәрэндә <http://aksubayevo.tatarstan.ru> адрес буенча урнаштырырга һәм Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының <http://pravo.tatarstan.ru> ресми порталында бастырып чыгарырга.
3. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуну Аккубай муниципаль району Башкарма комитеты житәкчесенә социаль мәсьәләләр буенча урынбасары С.В. Александровка йөкләргә.

Татарстан Республикасы
Аккубай муниципаль району
Башкарма комитеты житәкчесе

С.Ю.Зайцев

Аксубай муниципаль районы
Башкарма комитетының
12.10.2021ел,
№ 313 карарына
1 нче кушымта

**«2016-2024 ЕЛЛАРГА АКСУБАЙ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫНЫҢ
МЭГАРИФ СИСТЕМАСЫ ҮСЕШЕ»
МУНИЦИПАЛЬ ПРОГРАММАСЫ**

**АКСУБАЙ РАЙОНЫНЫҢ «2016-2024 ЕЛЛАРГА АКСУБАЙ МУНИЦИПАЛЬ
РАЙОНЫНЫҢ МЭГАРИФ СИСТЕМАСЫ ҮСЕШЕ» МУНИЦИПАЛЬ
ПРОГРАММА ПАСПОРТЫ**

№	Программа исеме: «2016-2024 елларга Аксубай муниципаль районының мэгариф системасы үсешә»	
1	Муниципаль программаның жаваплы башкаручысы	Аксубай муниципаль районының мэгариф бүлеге
2	Муниципаль программаны башкаручылар	Аксубай муниципаль районының мэгариф бүлеге, Аксубай муниципаль районының Яшьләр һәм спорт эшләре бүлеге, Аксубай муниципаль районының мәдәният бүлеге.
3	Муниципаль программада катнашучылар	Аксубай муниципаль районының мэгариф бүлеге, Аксубай муниципаль районының Яшьләр һәм спорт эшләре бүлеге, Аксубай муниципаль районының мәдәният бүлеге, Аксубай муниципаль районының Финанс бюджет палатасы, Аксубай районының Мөлкәт һәм жир

		мөнәсәбәтләре палатасы, Аксубай муниципаль районының хезмәт һәм халыкны эш белән тәмин итү һәм социаль яклау министрлыгының социаль яклау бүлеге, АМР БКның инфраструктура бүлеге
4	Муниципаль программаның ярдәмче программалары	<ol style="list-style-type: none"> 1. «Мәктәпкәчә белем бирүне үстерү (инклюзив мәгарифне дә кертеп)». 2. «Гомуми белем бирү». 3. «Өстәмә белем бирү» 4.«Белем бирү эшчәнлеген тәмин итүне, белем бирү сыйфатын бәяләүне, мәгариф өлкәсендә чаралар үткәрүне гәмәлгә ашыручы оешмаларның үсеше»
5	Муниципаль программаның максаты (максатлары)	Аксубай районында яшәүчеләрнен конкурентлыгын һәм сыйфатын арттыруның кирәкле шартлары буларак муниципаль мәгариф системасының тотрыклы үсешенә заманча механизмнарын төзү.
6	Муниципаль программаның бурычлары	<p>Мәктәпкәчә белем алу мөмкинлеген тәмин итү.</p> <p>Район икътисадын инновацион үстерү таләпләренә туры килә торган гомуми белем бирүнең сыйфатын күтәрү.</p> <p>Район өстенлекләре нигезендә балаларга һәм яшьләргә өстәмә белем һәм тәрбия бирү муниципаль системасын үстерү.</p> <p>Белем бирү процессында барлык катнашучыларны һәм ижтимагый институтларны жәлеп итеп, белем бирү сыйфатын бәяләүнең ачык, киң муниципаль системасын формалаштыру.</p> <p>Өстәмә белем һәм тәрбия бирү мөмкинлекләрен киңәйтү.</p>

		<p>14 яшьтән 18 яшькә кадәр булган яшьләрнең үз-үзен тормышка ашыру, социаль үсеш алу өчен шартлар тудыру. Муниципаль белем бирү сыйфатын бәяләү эшчәнлеген тәмин итү.</p> <p>Мәктәпкәчә яшьтәге балалар, мәктәп һәм өстәмә белем бирү учреждениеләре укучылары һәм педагогик хезмәткәрләр өчен үткәрелә торган мониторинг чараларын тормышка ашыру.</p>
7	Муниципаль программаны тормышка ашыру сроклары һәм этаплары	Муниципаль программа 2016 елдан 2024 елга кадәр тормышка ашырыла, программаны тормышка ашыру этаплары аерылып тормый.
8	Муниципаль программаның (аны гамәлгә ашыру еллары буенча бюджет ассигнованиеләренен план күләмнәрен ачыклау белән) бюджет ассигнованиеләре күләме, шулай ук башка чыганақлардан жәлеп ителә торган чараларның фаразланган күләме	<p>Программаны гамәлгә ашыруга бюджет ассигнованиеләре күләме -4390576,8 мең сум, шул исәптән еллар буенча-3235165,1 мең сум тәшкіл итә:</p> <p>2016 ел-428981,8 мең сум; 2017 ел-434512,5 мең сум; 2018 ел) - 437988 мең сум; 2019 ел-441492,5 мең сум; 2020 ел-495482,9 мең сум. 2021 ел-497359,0 мең сум 2022 ел-499348,4 мең сум 2023 ел- 58777,0 мең сум 2024 ел- 567637,7 мең сум</p> <p>Искәрмә: программаны финанслау күләмнәре фараз характерында була һәм, тиешле дәрәжәдәге бюджетларны формалаштыруны , шулай ук чараларны финанслашуга федераль һәм республика бюджетыннан акча бүлеп бирүне исәпкә алып, ел саен тәгаенләнергә тиеш.</p>
9	Муниципаль программаның ахыры нәтижәләре	<p>Мәктәпкәчә белем бирү оешмаларында урыннар кытлыгын бетерү 2024 елга карата 0,0%</p> <p>Мәктәпкәчә белем бирүнең федераль дәүләт белем бирү стандартларына туры</p>

	<p>килэ торган уку–укыту программалар буенча белем алуучы мэк­тәпкәчә белем бирү оешмаларында тәрбияләнүчеләрнең чагыштырма кү­ләме-2024 елга карата 100 %.</p> <p>Бердәм дәү­ләт имтиханын тапшырмаган муниципаль гомуми белем бирү учреждениеләрен тәмамлаучылар саны муниципаль гомуми белем бирү учреждениеләрен тәмамлаучылар саныннан -2024 елга карата 0 %.</p> <p>Хәзерге шартларда укучыларның чагыштырма авырлыгы-2024 елга карата 100%.</p> <p>Төрле дәрәжәдәге олимпиадаларда һәм конкурсларда катнашучы гомуми белем бирү программалары буенча укучылар санының чагыштырма авырлыгы-2024 елга карата 82,4%.</p> <p>Өстәмә белем бирү программалары белән колачланган балалар саны 5 яшьтән алып 18 яшькә кадәр­ге балалар һәм яшь­ләрнең гомуми саны буенча барлыгы -2024 елга карата 100%.</p> <p>5 яшьтән 18 яшькә кадәр­ге балалар һәм яшь­ләрнең гомуми саны буенча күп профиль­ле учреждениеләрдә өстәмә белем бирү программалары белән колачланган балалар ө­леше -2024 елга карата 66%.</p> <p>Өстәмә белем бирү программалары буенча укучыларның төр­ле дәрәжәдәге олимпиадаларда һәм конкурсларда катнашучы өстәмә белем бирү программалары буенча гомуми санының чагыштырма кү­ләме -2024 елга карата 67%.</p> <p>Спорт юнә­лешендәге өстәмә белем бирү</p>
--	--

		<p>программалары белән колачланган балалар саны 5 яшьтән 18 яшькә кадәрге һәм аннан да өлкәнрәк булган балалар һәм яшьләр саны - 2024 елга карата 22 % ка кадәр.</p> <p>Бөтенроссия һәм республика ярышлары призерлары булган спортчылар саны арту - 2024 елга карата 21 % ка кадәр.</p> <p>Эстетик юнәлештәге өстәмә белем бирү программалары белән колачланган балалар саны 5 яшьтән 18 яшькә кадәрге һәм аннан да өлкәнрәк булган балалар һәм яшьләр саны -2024 елга карата -2 % ка кадәр.</p> <p>Белем бирү сыйфатын бәяләү системасы кертелгән белем дәрәжәләре саны- 2020 елда 4.</p> <p>Мәгариф һәм финанс-хужалык эшчәнлегенә стратегик мәсьәләләре буенча карарлар кабул итү вәкаләтләре бирелгән жәмәгәтьчелек катнашында (ата-аналар, эш бирүчеләр) коллегияль идарә органнары кертелгән мәгариф учреждениеләре өлеше - 2024 елга карата 100%.</p> <p>Ижтимагый эшчәнлеккә жәлеп ителгән яшь кешеләр санының чагыштырма авырлыгы - 2024 елга карата 42,7%.</p> <p>«2016-2024 елларга Аксубай районы мәгариф системасы үсеше» муниципаль программасы һәм аның ярдәмче программалары күрсәткечләренә ел саен ирешү дәрәжәсе - 2024 елга карата 100%.</p>
--	--	---

1.МУНИЦИПАЛЬ ПРОГРАММАНЫ ГАМӘЛГӘ АШЫРУ ӨЛКӘСЕНЕҢ ГОМУМИ ХАРАКТЕРИСТИКАСЫ, ШУЛ ИСӘПТӘН ТӨП ПРОБЛЕМАЛАРНЫ ФОРМУЛИРОВКАЛАУ ҺӘМ АНЫҢ ҮСЕШЕН ФАРАЗЛАУ.

Аксубай муниципаль районы социаль-икътисади үсешенен өстенлекле юнөлешләрәннән берсе-районда «яшәү тирәлегенен югары сыйфатын тәэмин итү», «гражданлык үзаңы һәм гражданлык жәмгыятен төзү принциплары нигезендә муниципаль берәмлек берләшмәсенен үсеше». Әлеге юнөлешне тормышка ашыру һәркем өчен мөмкин булган һәм сыйфатлы белем бирү системасын үстерүне, гражданның жәмәгать аңында толерантлык, патриотизм принципларын формалаштыруны ният итә.

Стратегик максатны тормышка ашыруның иң мөһим юнөлешләрнен берсе-район мәгариф системасының үсеше.

Мәгариф системасы үсешенен стратегик юнөлеше-сыйфатлы мәктәпкәчә белем бирүне тәэмин итү, икътисадның инновацион үсеше таләпләрнен, Аксубай муниципаль районы гражданның заманча ихтыяжларына туры килә торган сыйфатлы гомуми белем алу мөмкинлеген арттыру, яңа белем бирү стандартлары буенча укыту, сәләтле балаларга ярдәм итү, укытучылар потенциалын үсештерү, заманча мәктәп инфраструктурасы булдыру, сәламәт буын тәрбияләү.

Моның өчен түбәндәге бурычларны хәл итәргә кирәк:

- районның социаль-мәдәни һәм икътисади үсеше факторы буларак мәгариф статусын ныгыту;

- башлангыч гомуми белем бирүнен федераль дәүләт белем бирү стандартларын гамәлгә ашыру һәм төп гомуми һәм урта гомуми белем бирүнен федераль дәүләт белем бирү стандартларын кертү нигезендә район мәгариф учреждениеләрнен сыйфатлы белем алу мөмкинлеген тәэмин итү;

- мәгариф системасының педагогик һәм житәкче хезмәткәрләрнен квалификациясен күтәрү һәм яңадан әзерләү процессын камилләштерү, аларның һөнәри компетентлыгын үстерүне тәэмин итә;

- Аксубай муниципаль районында Балаларга тәрбия һәм өстәмә белем бирү системасының тотрыклы үсешен тәэмин итүче механизмнар булдыру;

- яңа мәгълүмати һәм телекоммуникацион технологияләрне куллану нигезендә бердәм белем бирү кинлегенен барлыкка килүе;

- балалар һәм яшүсмерләрнен сәламәтлеген саклау һәм ныгыту, психологик-педагогик, медик-педагогик һәм белем бирү эшчәнлегенә социаль ярдәм күрсәтү өчен шартлар тудыру;

- Аксубай муниципаль районында белем бирү сыйфатын объектив бәяләү механизмларын формалаштыру;

- ижади эшчәнлекнен төрле өлкәләрнен сәләтле балаларны ачыклау, үстерү һәм адреслы ярдәм күрсәтү системасын булдыру.

Соңгы елларда районның мәгариф өлкәсендә принципаль үзгәрешләр булды. Мәктәпләрнен матди-техник базасы шактый ныгытылды.

Соңгы өч елда 7 гомуми белем бирү учреждениесендә капиталъ ремонт ясалган. АПС мәктәпләренен тәмин ителеше 100% тәшкил итә. Мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләренен тәмин ителеше 100% тәшкил итә.

Балаларны ташу проблемасы хәл ителгән. 2015 елда 461 баланы база мәктәпләренә 13 мәктәп автобусы белән йөртәләр.

Мәктәпкәчә, гомуми һәм өстәмә белем бирү өлкәсендәге төп проблемалар арасында балаларны аерып чыгарырга мөмкин:

- балаларның иртә үсешен (0 яшьтән алып 3 яшькә кадәр) алып бару буенча балалар өчен хезмәт күрсәтүләренен тиешле күләмдә булмавы;

- педагогик кадрларның составын һәм компетенцияләрен яңартуның түбән темплары;

- мөмкинлекләре чикләнгән балаларның дистанцион һәм инклюзив белем бирү, психологик-медик-социаль ярдәм программаларында сәламәтлекләре чикле булган ихтыяжларын канәгатьләндерү өчен тиешле шартлар житәрлек түгел.

Проблемаларның сәбәпләре-балаларның иртә үсешенә ярдәм итү системасының формалашмавы, мәктәпкәчә белем бирү хезмәтләрен тәкъдим итү чикләнгән булуы, педагогик корпусның сыйфаты, белем бирү сыйфатында учреждениеләр арасындагы аермаларның артуы. Районда мәгариф учреждениеләре чөлтәре күчерү үзенчәлекләренә, эчтәлегенә һәм белем бирү рәвешләренә – жәмгыять, гаилә һәм дәүләт ихтыяжларының үзгәргән таләпләренә һәрвакыт туры килми.

Бүгенге мәгариф проблемаларын хәл итү һәм иртәгесе көн таләпләренә җавап бирү өчен башланган институцион реформаларны тәмамларга кирәк. Муниципаль мәгариф системасын үстерүнең уртача сроклы перспективасында гомуми белем бирү учреждениеләре инфраструктурасын ныгытудан, белем бирү нәтижәләренен яңа сыйфатына ирешүгә басым ясалырга тиеш. Педагогларны әзерләү, аларның квалификациясен күтәрү системалы эшчәнлеккә (гомуми, мәктәпкәчә һәм балаларга өстәмә белем бирү учреждениеләре базасында стажировка мәйданчыклары) нигезләнгән булырга тиеш.

2.МУНИЦИПАЛЬ ПРОГРАММАНЫ ТОРМЫШКА АШЫРУ ӨЛКӘСЕНДӘ МУНИЦИПАЛЬ СӘЯСӘТНЕҢ ӨСТЕНЛЕКЛӘРЕ. МАКСАТЛАР, БУРЫЧЛАР ҺӘМ КҮРСӘТКЕЧЛӘР ИРЕШҮ ҺӘМ БУРЫЧЛАРНЫ ХӘЛ ИТҮ. МУНИЦИПАЛЬ ПРОГРАММАНЫ ТОРМЫШКА АШЫРУНЫҢ ТӨП АХЫРГЫ НӘТИЖӘЛӘРЕН, СРОКЛАРЫН ҺӘМ ЭТАПЛАРЫН ТАСВИРЛАУ.

2024 елга кадәр Мәгариф өлкәсендә муниципаль сәясәтнең өстенлекләре федераль һәм төбәк дәрәжәсендәге стратегик документларда куелган максат һәм бурычларны исәпкә алып формалаштырылган.

Мәгарифнең бурычы-һәр гражданның үзенең унай социаль, мәдәни, икътисади потенциалын тормышка ашыру, һәм ахыр чиктә районның социаль-икътисади үсеше. Моның өчен мәгариф өлкәсе һәр кешенең гомере буена сыйфатлы белем бирү хезмәтләренең үтемлелеген тәмин итәргә тиеш. Аксубай районында гомуми белем алу мөмкинлегенә бурычлары бүген шактый дәрәжәдә хәл ителде. Мәктәпкәчә һәм өстәмә белем бирү әлегә искәrmә булып кала.

Шуна күрә мәгарифне үстерүнең әлегә этабында муниципаль сәясәтнең өстенлекле юнәлеше-мәктәпкәчә белемнең һәркем өчен мөмкин булуын тәмин итү, төрле дәрәжәләрдә белем бирүнең сыйфатын күтәрү, балаларга өстәмә белем бирү оешмаларын үстерү.

Мәгариф системасын комплекслы үстерү өчен муниципаль программада үз максатлары һәм бурычлары булган тиешле ярдәмче программалар бүлөп бирелде:

1. Мәктәпкәчә белем бирүне (инклюзив мәгарифне дә кертеп) үстерү.

2. Гомуми белем бирүне үстерү.

3. Өстәмә белем бирүне үстерү.

4. Белем бирү эшчәнлеген тәмин итү, белем бирү сыйфатын бәяләү, мәгариф өлкәсендә чаралар үткәрүне гәмәлгә ашыручы оешмаларны үстерү.

Мәгариф өлкәсендә муниципаль сәясәт максатлары:

Аксубай муниципаль районының сыйфатлы мәктәпкәчә белем бирүне тәмин итү;

- район икътисадын инновацион үстерү таләпләренә туры килә торган гомуми белем бирүнең сыйфатын күтәрү;

- район өстенлекләре нигезендә балаларга һәм яшьләргә өстәмә белем һәм тәрбия бирү муниципаль системасын үстерү;

- 14 яшьтән 18 яшькә кадәр булган яшьләренә үз-үзен тормышка ашыру, социаль үсеш өчен шартлар тудыру;

- Аксубай районында белем бирү сыйфаты белән идарә итү өчен мәгълүматлар комплексын алу;

- «2016-2024 елларга Аксубай муниципаль районының мәгариф системасы үсеше» муниципаль программасының ярдәмче программаларын һәм төп чараларын билгеләнгән сроклар һәм этаплар нигезендә тормышка ашыруны тәмин итү.

Әлегә максатларга ирешү районның мәгариф системасы үсешенә түбәндәге бурычларын хәл иткәндә мөмкин:

1. Ведомство буйсынуындагы учреждениеләрнең эшчәнлеген (хезмәт күрсәтүләрен) тәмин итү, шул исәптән муниципаль бюджет учреждениеләренә субсидияләр бирүгә.

2. Мәктәпкәчә белем бирү муниципаль мәгариф оешмаларында өстәмә урыннар булдыру.

3. Мәктәп инфраструктурасын формалаштыруга юнәлдерелгән гомуми белем

бирүнең муниципаль системасын үстерү.

4. Педагогик хезмәткәрләргә социаль ярдәм күрсәтү һәм укытучы һөнәренен статусын күтәрүгә юнәлтелгән чараларны үтәү.

5. Өстәмә белем бирү эчтәлеген модернизацияләү.

6. Өстәмә белем бирү инфраструктурасын үстерү.

7. Белем бирү сыйфатын бәяләү процедураларының һәм механизмнарының бербөтен һәм балансланган системасын куллану.

8. Яшьләрне уңышлы социальләштерү һәм нәтижәле үз-үзен тормышка ашыру өчен шартлар тудыру.

9. Балалар, яшүсмерләр һәм яшьләрдә физик культура һәм массакүләм спорт белән шөгыльләнүгә тотрыклы ихтыяжны формалаштыру.

10. Мәктәп укучыларына һөнәри юнәлеш бирү өчен шартлар тудыру.

11. Белем бирүнең сыйфатын муниципаль бәяләүне тәмин итү.

12. Мәктәпкәчә яшьтәге балалар, мәктәп һәм өстәмә белем бирү учреждениеләре укучылары һәм педагогик хезмәткәрләр өчен үткәрелә торган мониторинг чараларын тормышка ашыру.

13. Мәгарифне үстерү өлкәсендә дөүлэт ярдәме чараларын гамәлгә ашыру.

Элеге система Аксубай муниципаль районының структур бүлекчәләре, мәгариф оешмалары эшчәнлегенә барлык юнәлешләре буенча бурычларны үз эченә ала һәм мәгариф өлкәсендә стратегик максатларга ирешүне тәмин итә.

Муниципаль программа 2016 елдан 2024 елга кадәр тормышка ашырыла, программаны тормышка ашыру этаплары аерылып тормый.

3. ЯРДӘМЧЕ ПРОГРАММАЛАР БҮЛЭП БИРҮНЕ НИГЕЗЛӘҮ.

Муниципаль программаның ярдәмче программалары системасы Аксубай муниципаль районының «2016-2024 елларга Аксубай муниципаль районының мәгариф системасы үсеше» муниципаль программасы бурычларын хәл итүне тәмин итү өчен булдырылган һәм 4 ярдәмче программдан тора:

1) «Мәктәпкәчә белем бирүне (инклюзив мәгарифне дә кертеп) үстерү».

Ярдәмче программа Аксубай муниципаль районында сыйфатлы мәктәпкәчә белем бирүне тәмин итү программасы максатына ирешүгә юнәлдерелгән. Ярдәмче программа кысаларында бурычлар хәл ителә:

- ведомство буйсынуындагы учреждениеләр эшчәнлеген тәмин итү (мәктәпкәчә белем бирүне оештыру буенча хезмәтләр күрсәтү), шул исәптән муниципаль бюджет учреждениеләренә субсидияләр бирүгә;

- муниципаль мәктәпкәчә белем бирү оешмаларында өстәмә урыннар булдыру.

- ярдәмче программаның чаралар комплексын гамәлгә ашыру түбәндәге күрсәткечләргә ирешүне тәмин итәчәк:

- мәктәпкәчә белем бирү оешмаларында урыннар кытлыгын бетерү 2024 елга

карата 0%;

- мәктәпкәчә белем бирү оешмаларында укучыларның мәктәпкәчә белем бирүнен федераль дәүләт белем бирү стандартларына туры килә торган программалар буенча гомуми саны 2024 елга 100 % ка житәчәк.

2) «Гомуми белем бирү»

Ярдәмче программа район икътисадын инновацион үстерү таләпләренә туры килә торган гомуми белем бирүнең сыйфатын күтәрүгә юнәлдерелгән.

Ярдәмче программа кысаларында бурычлар хәл ителә:

- ведомство буйсынуындагы учреждениеләрнең эшчәнлеген тәмин итү (гомуми белем бирүне оештыру буенча хезмәтләр күрсәтү), шул исәптән муниципаль бюджет учреждениеләренә субсидияләр бирүгә;

- хәзерге заман мәктәп инфраструктурасын формалаштыруга юнәлдерелгән гомуми белем бирүнең муниципаль системасын үстерү;

- укутучы һөнәренә статусын күтәрүгә педагогик хезмәткәрләргә социаль ярдәм итүгә юнәлдерелгән чараларны үтәү.

Ярдәмче программаның чаралар комплексын гамәлгә ашыру түбәндәге күрсәткечләргә ирешүне тәмин итәчәк:

- бердәм дәүләт имтиханын тапшырмаган муниципаль гомуми белем бирү учреждениеләрен тәмамлаучыларның гомуми саны-2024 елга карата 0 %;

- хәзерге шартларда укучыларның чагыштырма авырлыгы-2024 елда 100%;

- гомуми белем программалары буенча төрле дәрәжәдәге олимпиадаларда һәм конкурсларда катнашучы укучыларның саны-2024 елга карата 82,4%.

3) «Өстәмә белем бирү»

Ярдәмче программа район өстенлекләре нигезендә балаларга һәм яшьләргә өстәмә белем һәм тәрбия бирү муниципаль системасын үстерүгә юнәлдерелгән.

Ярдәмче программа кысаларында бурычлар хәл ителә:

- ведомство буйсынуындагы учреждениеләрнең эшчәнлеген тәмин итү (төрле юнәлештәге өстәмә белем бирүне оештыру буенча хезмәт күрсәтү), шул исәптән муниципаль бюджет учреждениеләренә субсидияләр бирү;

- өстәмә белем бирү эчтәлеген модернизацияләү;

- өстәмә белем бирү инфраструктурасын үстерү.

Ярдәмче программаның чаралар комплексын гамәлгә ашыру артуны тәмин итәчәк:

- өстәмә белем бирү программаларына колачланган балалар һәм яшьләрнең гомуми санында 5 яшьтән алып 18 яшькә кадәрге балалар өлеше - 2024 елга кадәр 100% ка кадәр;

- күппрофильле учреждениеләрдә өстәмә белем бирү программалары белән колачланган балалар һәм 5 яшьтән алып 18 яшькә кадәрге яшьләрнең гомуми санында балалар өлеше-2024 елга карата 66 %

- өстәмә белем бирү программалары буенча олимпиадаларда һәм төрле дәрәжәдәге конкурста катнашучы укучылар санының чагыштырма авырлыгы өстәмә белем бирү программалары буенча укучыларның гомуми саны - 2024 елга карата 67% ка кадәр;

- спорт юнәлешендәге өстәмә белем бирү программаларына колачланган балалар саны 5 яшьтән 18 яшькә кадәр һәм аннан да өлкәнрәк булган балалар саны - 2024 елга карата 22% ка кадәр;

- бөтенроссия һәм республика ярышлары призерлары булган район спортчылары саны-2024 елда 21% ка кадәр.

-жәмәгатьчелек катнашында идарә итүнең коллегияль органнары (ата-аналар, эш бирүчеләр) кертелгән Мәгариф һәм финанс-хужалык эшчәнлегенә стратегик мәсьәләләре буенча карарлар кабул итү вәкаләте бирелгән белем бирү учреждениеләре өлеше-2024 елга карата 100 %.

4) «Белем бирү эшчәнлеген тәмин итүне, белем бирү сыйфатын бәяләүне, мәгариф өлкәсендә чаралар үткөрүне гамәлгә ашыручы оешмаларны үстер »

Ярдәмче программа белем бирүнең сыйфатын бәяләүнең муниципаль системасын формалаштыру аша югары сыйфатлы белем алуға ирешү өчен мәгариф системасы житәкчеләренә һәм хезмәткәрләренә ышанычлы һәм актуаль мәгълүмат белән тәмин итүгә юнәлдерелгән.

Әлеге ярдәмче программа кысаларында түбәндәге бурычлар хәл ителә:

- муниципаль белем бирү сыйфатын бәяләүне тәмин итү;

- мәктәпкәчә яшьтәге балалар, мәктәп һәм өстәмә белем бирү учреждениеләре укучылары һәм педагогик хезмәткәрләр өчен үткәрелә торган мониторинг чараларын тормышка ашыру.

- белем бирү учреждениеләре эшчәнлеген тәмин итүче оешмаларны, уку - методик кабинетларны, үзәкләштерелгән бухгалтерияләренә үстерү.

Ярдәмче программа чаралары комплексын гамәлгә ашыру тәмин итәчәк:

- белем бирү сыйфатын бәяләү системасы кертелгән белем дәрәжәләре саны 2024 елга 4 берәмлеккә кадәр үсеш;

-жәмәгатьчелек катнашында идарә итүнең коллегияль органнары (ата - аналар, эш бирүчеләр) кертелгән мәгариф һәм финанс-хужалык эшчәнлегенә стратегик мәсьәләләре буенча карарлар кабул итү вәкаләтләре бирелгән белем бирү оешмалары өлешен 2024 елда 100% ка кадәр арттыру.

Ярдәмче программаларны гамәлгә ашыру сроклары программаны гамәлгә ашыру вакытына туры килә, ярдәмче программалар буенча эш этаплары бүленми.

4.МУНИЦИПАЛЬ ПРОГРАММАНЫ РЕСУРСЛАР БЕЛӘН ТӘЭМИН ИТҮ.

Программаны гамәлгә ашыруга бюджет ассигнованиеләре күләме - 4390576,8 мең сум, шул исәптән еллар буенча-3235165,1 мең сум тәшкил итә:

2016 ел-428981,8 мең сум;
2017 ел-434512,5 мең сум;
2018 ел) - 437988 мең сум;
2019 ел-441492,5 мең сум;
2020 ел-495482,9 мең сум.
2021 ел-497359,0 мең сум
2022 ел-499348,4 мең сум
2023 ел- 58777,0 мең сум
2024 ел- 567637,7 мең сум

Искәrmә: программаны финанслау күләмнәре фараз характерында була һәм, тиешле дәрәжәдәге бюджетларны формалаштыруны, шулай ук чараларны финанслауға федераль һәм республика бюджетыннан акча бүлеп бирүне исәпкә алып, ел саен тәгаенләнергә тиеш.

5. МУНИЦИПАЛЬ ПРОГРАММАНЫ ТОРМЫШКА АШЫРУ ТӘВӘККӘЛЛӨРЕН АНАЛИЗЛАУ ҺӘМ МУНИЦИПАЛЬ ПРОГРАММАНЫ ГАМӘЛГӘ АШЫРУ ТӘВӘККӘЛЛЕКЛӨРЕ БЕЛӘН ИДАРӘ ИТҮ ЧАРАЛАРЫН ТАСВИРЛАУ.

Муниципаль программаны гамәлгә ашырганда тәвәккәллек нәтижеләрен киметүгә һәм анда каралган ахыргы нәтижеләргә ирешүнең гарантия дәрәжәсен күтәрүгә юнәлдерелгән чаралар гамәлгә ашырыла.

Муниципаль программа кысаларында тормышка ашыру өчен тәкъдим ителгән чараларны анализлау нигезендә, аны тормышка ашыру өчен түбәндәге тәвәккәллекләр бүлеп бирелде:

1. Финанс-икътисади хәтәр-Программа чараларын финанслау.
  2. Норматив-хокукый хәвефләр-программа чараларына йогынты ясый торган кирәкле норматив актларны кабул итү яисә вакытында кабул итү.
  3. Оештыру һәм идарә итү тәвәккәллекләре-программа кысаларында хәл ителә торган мәсьәләләрне тиешенчә эшләп бетермәү, идарә итү потенциалының житәрлек дәрәжәдә эзер булмавы, программаны тормышка ашыру мониторингы системасының дәрәс булмавы, чараларны тормышка ашыру срокларыннан артта калу.
  4. Программаны тормышка ашыру максатлары һәм бурычлары буенча халыкның, профессиональ жәмәгәтьчелек һәм сәяси партияләр һәм хәрәкәтләрнең каршылыгына бәйле социаль тәвәккәллекләр.
- Финанс-икътисади хәтәр белән бәйле мөмкин недофинансирования кайбер чаралар. Әлеге хәвеф-хәтәрләрне минимальләштерү программа максатларына ирешүгә юнәлдерелгән чараларны тормышка ашыру турында килешүләр төзү аша мөмкин.

Норматив тэвэккэллеклэр. Программада, шул исэптэн, кайбер норматив хокукый актларга тиешле үзгэрешлэр кертүне талэп итэ торган чаралар да каралган. Тэвэккэллекне минимальлэштерү программаны тормышка ашыруны планлаштыру сыйфаты, аны тормышка ашыру мониторингын тээмин итү һәм кирэкле үзгэрешлэрне оператив рэвештэ кертү белән бэйле.

Оештыру һәм идарэ итү тэвэккэллеклэре. Хаталы оештыру схемасы һәм зэгыйфь идарэ итү потенциалы (шул исэптэн яңа инструментлар белән эшлэү өчен квалификациянең житэрлек дэрэжэдэ булмавы) программаны тормышка ашыру процессы белән нэтижэсез идарэ итүгэ, төп башкаручының һәм программада катнашучыларның эш-гамэллэрен яраштырмауга, программа чараларын тормышка ашыруның сыйфаты түбән булуга китерергэ мөмкин. Тэвэккэллекне бетерү программаны һәм аның ярдәмче программаларын тормышка ашыруның даими һәм оператив мониторингын тээмин итү, шулай ук мониторинг мәгълүматларын анализлау нигезендэ программаны төзөтү хисабына мөмкин. Тэвэккэллекне киметүнең мөһим чарасы булып мәгариф системасының идарэ кадрларын аттестациялэү һәм янадан эзерлэү, шулай ук программаны гамэлгэ ашыра башлаганчы мониторинг инструментларын алдан эшлэү тора.

Социаль тэвэккэллеклэр жэмэгатьчелек каршында массакүлэм мәгълүмат чараларында программа кысаларында планлаштырыла торган максатларны, бурычларны һәм нэтижэлэрне тиешенчэ яктыртмау, социаль нэтижэлэрне тиешенчэ исэпкэ алмый торган планлаштыру белән бергэ тормышка ашырылырга мөмкин. Әлеге тэвэккэллекне минимальлэштерү жэмэгатьчелекне мәгарифне үстерү максатлары, бурычлары һәм механизмнары турында фикер алышуга киң жэлөп итү, шулай ук Программаны тормышка ашыру барышын һәм нэтижэлэрен халык алдында яктырту хисабына мөмкин.

«Инклюзив белем бирүне дә кертөп,
мөктөпкэчэ белем бирүне үстерү»
ярдәмче программасы

«Инклюзив белем бирүне дә кертеп, мәктәпкәчә белем бирүне үстерү» ярдәмче программасы паспорты.

№	«Инклюзив белем бирүне дә кертеп, мәктәпкәчә белем бирүне үстерү» ярдәмче программасы исеме	
1	Башкаручы	Аксубай муниципаль районының мәгариф бүлеге
2	Ярдәмче программада катнашучылар	Аксубай муниципаль районының мәгариф бүлеге, мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләре, Аксубай муниципаль районы Башкарма комитетының инфраструктура бүлеге
4	Ярдәмче программаның максатлары	Муниципаль мәктәпкәчә оешмалар челтәрен үстерү хисабына мәктәпкәчә белем алу мөмкинлеген тәмин итү.
5	Ярдәмче программаның бурычлары	1.Ведомство буйсынуындагы учреждениеләр эшчәнлеген тәмин итү (мәктәпкәчә белем бирүне оештыру буенча хезмәтләр күрсәтү), шул исәптән муниципаль бюджет учреждениеләренә субсидияләр бирүгә. 2. Мәктәпкәчә белем бирү муниципаль мәгариф оешмаларында өстәмә урыннар булдыру.
6	Ярдәмче программаны гамәлгә ашыру сроклары һәм этаплары	2016-2024, ярдәмче программаны гамәлгә ашыру этаплары аерылып тормый
7	Ярдәмче программаның (аны гамәлгә ашыру еллары буенча бюджет ассигнованиеләренә план күләмнәрен ачыклау белән) бюджет ассигнованиеләре күләме	Подпрограмманы гамәлгә ашыруга бюджет ассигнованиеләре күләме 832275,1 мең сум тәшкил итә, шул исәптән еллар буенча да: 2016 ел-77757,4 мең сум; 2017 ел-77835,1 мең сум; 2018 ел -78457 мең сум; 2019 ел-79085,5 мең сум; 2020 ел -104220,1 мең сум. 2021 ел -95810 мең сум 2022 ел-96010 мең сум 2023 ел -111550,0 мең сум 2024 ел - 111550,0 мең сум Искәрмә: программаны финанслау күләмнәре фараз характерында була һәм, тиешле дәрәжәдәге

		бюджетларны формалаштыруны , шулай ук чараларны финанслашуга федераль һәм республика бюджетыннан акча бүлөп бирүне исәпкә алып, ел саен тәгаенләнергә тиеш.
8	Ярдәмче программаның ахыры нәтижеләре	Мәктәпкәчә белем бирү оешмаларында урыннар кытлыгын бетерү-2024 елга карата 0%. Мәктәпкәчә белем бирү оешмаларында тәрбияләнүчеләрнең гомуми санының мәктәпкәчә белем бирү оешмаларында Федераль дәүләт белем бирү стандартларына туры килә торган программалар буенча укучыларның чагыштырма авырлыгы -2024 елга кадәр 100%

1. ЯРДӘМЧЕ ПРОГРАММАНЫ ГАМӘЛГӘ АШЫРУ СФЕРАСЫНЫҢ ХАРАКТЕРИСТИКАСЫ, КҮРСӘТЕЛГӘН ӨЛКӘДӨГЕ ТӨП ПРОБЛЕМАЛАРНЫ ТАСВИРЛАУ ҺӘМ АНЫҢ ҮСЕШЕН ФАРАЗЛАУ.

Әлеге ярдәмче программаның гамәлдә булу өлкәсе Аксубай муниципаль районы территориясендә урнашкан муниципаль мәктәпкәчә белем бирү оешмалары системасын үз эченә ала һәм мәктәпкәчә белем бирү өлкәсендә белем бирү сәясәтен гамәлгә ашыру чараларын билгели.

Хәзерге вакытта районда 24 мәктәпкәчә белем бирү учреждениесе эшли, аларда 1065 бала йөри (2013 елда-1156, 2014 елда-1128 бала). Мәктәпкәчә белем бирүнең колачы-48%. (2014 елда -52%).

Төркемнәр 11198 урынга исәпләнгән 1065 бала белән тулылана.

Балалар бакчасында балаларны урнаштыру буенча чират 51 кеше тәшкил итә (1,5-3 яшь), 3-7 яшьлекләр юк) (2013 елда -244, 2014 елда -228 кеше). Аксубай шәһәр 260 урынга исәпләнгән яңа балалар бакчасы төзелеше 3 яшьтән алып 7 яшькә кадәрге балаларның чиратын бетерергә мөмкинлек бирде.

Мәктәпкәчә белем алу мөмкинлеге муниципаль мәгариф сәясәтенә өстенлекле юнәлеш булып тора, ул комплекслы программа-максатчан якин килү нигезендә гамәлгә ашырыла.

Аксубай районы мәктәпкәчә белем бирү системасының гомуми характеристикасы 1 нче таблицада күрсәтелгән.

1.1 Таблица - Аксубай районы мәктәпкәчә белем бирүнең төп сан характеристикалары.

№ т/б	Күрсәткөч исеме	2016ел	2017 ел	2018ел	2019ел	2020 ел	2021ел	2022 ел	2023 ел	2024 ел
1	Халык саны 3 яшьтән 7 яшькә кадәр, кеше	1663	1679	1680	1684	1762	1770	1775	1777	1780
2	Халык саны 0 яшьтән 3 яшькә кадәр, кеше	1344	1397	1400	1455	1456	1458	1459	1460	1461
3	Балаларны мәктәпкәчә белем бирү программалары белән колачлау, %	50	75	76	76	76	80	85	86	88
4	Иртә үсешкә ярдәм итү программалары белән 0 яшьтән алып 3 яшькә кадәрге балаларны колачлау, %	24	54	54	54	54	55	57	58	59
5	Мәктәпкәчә белем бирү оешмаларында тәрбияләнүчеләр саны, кеше	1072	1085	1096	1110	1116	1117	1118	1119	1200
6	Ел ахырына мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләре саны берәмлекләр	23	23	14	12	12	12	12	12	12
7	Төрле формадагы мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләрендә (төркемнәрендә) мәктәпкәчә белем бирү хезмәте алучы һәм	764	768	770	771	773	778	780	782	783

	аларны карап тоту буенча хезмэт күрсэтүчө 3-7 яшьлек балалар саны, кеше									
8	Муниципаль мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләренен педагогик хезмәткәрләренен гомуми санында югары һөнәри белемле затлар өлеше, %	42	55	60	65	70	75	81	85	86
9	Сораштырылучыларның гомуми саныннан % - халыкның мәктәпкәчә белем бирү сыйфаты белән канәгать булуы	75	80	85	90	95	96	97	98	98

Мәктәпкәчә белем бирү системасында эшләүче хезмәткәрләр саны 2015 ел ахырына 286 кеше тәшкил итте, шул исәптән 102 педагогик хезмәткәр (хезмәткәрләрнең гомуми санында 35,6%), шул ук вакытта барлык педагогик хезмәткәрләрнең дә диярлек педагогик белеме бар яки яңадан әзерлек уза. Мәктәпкәчә белем бирү системасында педагогик хезмәткәрләрнең берәз артуы 1 педагогик хезмәткәргә туры килә торган тәрбияләнүчеләр санының артуына китерә. Хәзерге вакытта әлеге күрсәткеч 8,5 кешегә тигез.

1.2 Таблица – мәктәпкәчә белем бирү оешмалары системасы хезмәткәрләре турында гомуми мәгълүмат.

№ т/б	Күрсәткеч исеме	2016 ел	2017 ел	2018 ел	2019 ел	2020 ел	2021 ел	2022 ел	2023 ел	2024 ел
1	Мәктәпкәчә белем бирү оешмалары хезмәткәрләре саны, Барлыгы	286	286	286	321	321	321	321	321	321
2	шул исәптән педагогик хезмәткәрләр дә	119	124	127	139	139	139	139	139	139
3	Мәктәпкәчә белем бирү оешмаларында тәрбияләнүче балалар саны 1 педагогик хезмәткәргә исәпләгәндә	8,5	9	9,5	9,5	9,5	9,5	9,5	9,5	9,5
4	Педагогик белеме булган мәктәпкәчә белем бирү оешмаларында эшләүче педагогик хезмәткәрләрнең гомуми санында чагыштырмача зурлык	97	98	99	100	100	100	100	100	100

Мәктәпкәчә белем бирүнең гамәлдәге оештыру формалары халыкның арта барган ихтыяжларын канәгатьләндерми.

«Безнең яна мәктәп» милли мәгариф инициативасын тормышка ашыру максатыннан, районда мәктәпалды әзерлек оештырылды. мәктәпалды әзерлек белем бирү буенча балалар 92,7% - ны колачлый.

Ярдәмче программа Аксубай районының мәктәпкәчә белем бирү өлкәсендә муниципаль сәясәтен тормышка ашыру өчен инструмент булып тора һәм югарыда күрсәтелгән проблемаларны хәл итүгә юнәлдерелгән.

2. ЯРДӘМЧЕ ПРОГРАММАНЫ ТОРМЫШКА АШЫРУНЫҢ МАКСАТЫ ҺӘМ БУРЫЧЛАРЫ, СРОКЛАРЫ ҺӘМ ЭТАПЛАРЫ

Ярдәмче программаның максаты-Аксубай муниципаль районында сыйфатлы мәктәпкәчә белем бирүне тәмин итү.

Максатка ирешү өчен түбәндәге бурычларны хәл итәргә кирәк:

1. Ведомство буйсынуындагы учреждениеләр эшчәнлеген тәмин итү (мәктәпкәчә белем бирүне оештыру буенча хезмәтләр күрсәтү), шул исәптән муниципаль бюджет учреждениеләренә субсидияләр бирүгә.

2. Мәктәпкәчә белем бирү муниципаль мәгариф оешмаларында өстәмә урыннар булдыру.

Подпрограмманы гамәлгә ашыруның соңгы нәтижеләренә төп күрсәткечләре булып торалар:

-мәктәпкәчә белем бирү оешмаларында урыннар кытлыгын бетерү;

- мәктәпкәчә белем бирү оешмаларында тәрбияләнүчеләрнең мәктәпкәчә белем бирүнең федераль дәүләт белем бирү стандартларына туры килә торган программалар буенча чагыштырма авырлыгы – 2024 елда 100 %;

«Мәктәпкәчә белем бирүнең федераль дәүләт белем бирү стандартларына туры килә торган программалар буенча белем алучы мәктәпкәчә белем бирү оешмаларында тәрбияләнүчеләрнең чагыштырма авырлыгы» күрсәткече 2024 елда 100 % ка кадәр артачак.

Ярдәмче программаны гамәлгә ашыру сроклары-2016-2024 еллар дәүләт программасын гамәлгә ашыру чоры дәвамында. Программаны тормышка ашыру этаплары билгеләнми.

3. ЧАРАЛАР СИСТЕМАСЫН БҮЛӨП БИРҮНЕ НИГЕЗЛЭҮ ҺӘМ ЯРДӘМЧЕ ПРОГРАММАНЫҢ ТӨП ЧАРАЛАРЫН КЫСКАЧА ТАСВИРЛАУ

«Мәктәпкәчә белем бирү эшчәнлеген (инклюзивны да кертеп) гамәлгә ашыру эшчәнлеген тәмин итү (хезмәт күрсәтү), шул исәптән муниципаль бюджет учреждениеләренә субсидияләр бирү» 1 нче бурычын үтәү өчен түбәндәге төп чараларны гамәлгә ашырырга кирәк:

1. Муниципаль мәктәпкәчә мәгариф оешмаларында Һәркем өчен мөмкин булган һәм түләүсез мәктәпкәчә белем алуга гражданның хокукларын гамәлгә ашыруны тәмин итү.

Төп чараны гамәлгә ашыру гражданның һәркем өчен мөмкин булган һәм түләүсез мәктәпкәчә белем бирү буенча мәктәпкәчә белем бирү оешмалары эшчәнлеген тәмин итүгә юнәлдерелгән.

Чараны финанслау муниципаль район бюджетыннан башкарыла.

2. Аксубай муниципаль районы мәгариф оешмаларында мәктәпкәчә белем бирүнең федераль дәүләт стандартларын тормышка ашыру.

Төп чараны гамәлгә ашыру, федераль дәүләт белем бирү стандартларын гамәлгә кертү һәм гамәлгә ашыру, федераль дәүләт белем бирү стандартларын таләпләрен исәпкә алып, фәнни-үсеш мөхитен гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыру, төп белем бирү программаларын эшләү, мәктәпкәчә белем бирү оешмалары хезмәткәрләренә квалификациясен күтәрү һәм һөнәри эзәрлек буенча муниципаль белем бирү оешмалары эшен оештыруга юнәлдерелгән.

Чараны финанслау республика бюджетыннан гамәлгә ашырыла.

3. Мәктәпкәчә белем бирүнең төп гомуми белем бирү программасын гамәлгә ашыручы мәгариф оешмаларында балаларны карап торуну һәм карау өчен ата-ана түләвенә бер өлешен компенсацияләү.

Төп чараны тормышка ашыру мәктәпкәчә белем бирү программасын гамәлгә ашыручы мәгариф оешмаларына йөрүче балаларны тәрбияләүгә һәм укытуга матди ярдәм күрсәтүгә, муниципаль мәгариф учреждениеләрендә баланы тәрбияләгән өчен компенсация түләү өчен муниципаль районга субвенцияләр бирүгә юнәлдерелгән.

Чараны финанслау республика бюджетыннан гамәлгә ашырыла.

2 нче «Мәктәпкәчә белем бирү муниципаль мәгариф оешмаларында өстәмә

уриннар булдыру» 2 нче бурычын үтәү өчен түбәндәге төп чараларны гамәлгә ашырырга кирәк:

1. Районда мәктәпкәчә белем бирү системасын модернизацияләү.

Әлеге төп чара кысаларында муниципаль районга мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләре өчен жиһазлар сатып алуга субсидияләр бирү күздә тотыла.

Чараны финанслау республика һәм муниципаль бюджет акчаларыннан башкарыла.

2016-2024 елларда ярдәмче программаның төп чарасы кысаларында муниципаль милек объектларына капитал ремонт ясауны (Республика бюджеты субсидияләре хисабына) финанслашу күздә тотыла: «Радуга» балалар бакчасы, «Савгач балалар бакчасы» һәм «Кисы балалар бакчасы» төзү.

Чараны финанслау республика һәм муниципаль бюджет акчаларыннан башкарыла.

4. ЯРДӘМЧЕ ПРОГРАММАНЫҢ АХЫРГЫ НӘТИЖӘЛӘРЕН ФАРАЗЛАУ.

№	Күрсәткеч исеме, үлчәү берәмлеге	Уртак башкаручы									
			2016 ел	2017 ел	2018 ел	2019 ел	2020 ел.	2021 ел	2022 ел	2023 ел	2024 ел
1	Мәктәпкәчә белем бирү оешмаларына чиратны бетерү, %	Муниципаль районының мәгариф бүлеге	3	2	1,5	1,0	0	0	0	0	0
2	Мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләре объектларының тузу дәрәжәсе, %	Муниципаль районының мәгариф бүлеге	55	60	65	70	75	80	85	56	55
3	Мәктәпкәчә белем бирү оешмаларында тәрбияләнүчеләрнең гомуми санында мәктәпкәчә белем бирүнең федераль дәүләт белем бирү стандартларына туры килә торган программаларга укучы мәктәпкәчә белем бирү оешмаларында тәрбияләнүчеләрнең чагыштырма авырлыгы, %	Муниципаль районының мәгариф бүлеге	50	80	100	100	100	100	100	100	100

5. ЯРДЭМЧЕ ПРОГРАММАНЫ РЕСУРСЛАР БЕЛЭН ТЭЭМИН ИТҮ (РЕСПУБЛИКА ҺӘМ МУНИЦИПАЛЬ БЮДЖЕТНЫҢ ТӨП АКЧАЛАРЫ, ТӨП ЧАРАЛАР, ШУЛАЙ УК ЯРДЭМЧЕ ПРОГРАММАНЫ ГАМӘЛГӘ АШЫРУ ЕЛЛАРЫ БУЕНЧА).

Подпрограмманы гамәлгә ашыруга бюджет ассигнованиеләре күләме 832275,1 мең сум тәшкит итә, шул исәптән еллар буенча да:

- 2016 ел-77757,4 мең сум;
- 2017 ел-77835,1 мең сум;
- 2018 ел -78457 мең сум;
- 2019 ел-79085,5 мең сум;
- 2020 ел -104220,1 мең сум.
- 2021 ел -95810 мең сум
- 2022 ел-96010 мең сум
- 2023 ел -111550,0 мең сум
- 2024 ел - 111550,0 мең сум

Искәрмә: программаны финанслау күләмнәре фараз характерында була һәм, тиешле дәрәжәдәге бюджетларны формалаштыруны, шулай ук чараларны финанслашуга федераль һәм республика бюджетыннан акча бүлеп бирүне исәпкә алып, ел саен тәгаенләнергә тиеш.

№	Төп чараның исеме	Катнашучы										
			Барлыгы	2016 ел	2017 ел	2018 ел	2019 ел	2020 ел	2021 ел	2022 ел	2023 ел	2024 ел
1	Төп чара	Муниципаль	26808,4	35504,4	35688	36075	36402	41471	41471	41471	49082	49082

№	Төп чараның исеме	Катнашучы										
			Барлыгы	2016 ел	2017 ел	2018 ел	2019 ел	2020 ел	2021 ел	2022 ел	2023 ел	2024 ел
	1.1. Муниципаль мәктәпкәчә белем бирү һәм гомуми белем бирү оешмаларында Һәркем өчен мөмкин булган һәм түләүсез мәктәпкәчә белем алуға хокукларны гәмәлгә ашыруның дәүләт гарантияләрен тәэмин итү	районының мәгариф бүлеге										
2	Төп чара 1.2. Аксубай муниципаль районы мәгариф оешмаларында мәктәпкәчә белем бирүнең федераль дәүләт стандартларын кертү һәм гәмәлгә ашыру	Муниципаль районының мәгариф бүлеге	34109 2,7	42253	42147, 1	42382	4268 3,5	62749 ,1	54339	54539	62468	62468

«ГОМУМИ БЕЛЕМ БИРҮ» ЯРДӘМЧЕ ПРОГРАММАСЫ.

«ГОМУМИ БЕЛЕМ БИРҮ» ЯРДӘМЧЕ ПРОГРАММАСЫ ПАСПОРТЫ

№	«Гомуми белем бирү» ярдәмче программасы исеме	
1	Башкаручы	Аксубай районының мәгариф бүлеге
2	Ярдәмче программада катнашучылар	Аксубай районының мәгариф бүлеге,
4	Ярдәмче программаның максаты	мәгариф оешмалары
5	Ярдәмче программаның бурычлары	<p>1.Ведомство буйсынуындагы учреждениеләр эшчәнлеген тәэмин итү (гомуми белем бирүне оештыру буенча хезмәтләр күрсәтү), шул исәптән муниципаль бюджет учреждениеләренә субсидияләр бирүгә.</p> <p>2.Татарстан Республикасы Мәгариф һәм фән министрлыгының дәүләт граждан хезмәткәрләре тарафыннан эш вакытында үз-үзен тоту кагыйдәләренә үтәлүе һәм бәхәсле очракларны жайга салу буенча комиссиясе</p> <p>3. Педагогик хезмәткәрләргә социаль ярдәм күрсәтү һәм укытучы һөнәренә статусын күтәрүгә юнәлтелгән чараларны үтәү.</p>
6	Ярдәмче программаны гамәлгә ашыру сроклары һәм этаплары	2016-2024 еллар, тормышка ашыру этаплары билгеләнми.
7	Ярдәмче программаның (аны гамәлгә ашыру еллары буенча бюджет ассигнованиеләренә план күләмнәрен ачыклау белән) бюджет ассигнованиеләре күләме	<p>2016-2024 елларда ярдәмче программа чараларын финанслауның гомуми күләме 3181158,0 мең сум тәшкит итәчәк, шул исәптән:</p> <p>2016 ел-319884,7 мең сум; 2017 ел-324369,1 мең сум; 2018 ел-326964 мең сум; 2019 ел-329579,7 мең сум; 2020 ел-353504,8 мең сум; 2021 ел-343999,0 мең сум; 2022 ел -326743,4 мең сум. 2023 ел – 435477,0 мең сум 2024 ел – 420636,3 мең сум</p>

		Искәрмә: программаны финанслау күләмнәре фараз характерында була һәм, тиешле дәрәжәдәге бюджетларны формалаштыруны, шулай ук чараларны финанслашуга федераль һәм республика бюджетыннан акча бүлеп бирүне исәпкә алып, ел саен тәгаенләнергә тиеш.
8	ярдәмче программаның ахыры нәтижәләре	Бердәм дәүләт имтиханын тапшырмаган муниципаль гомуми белем бирү учреждениеләрен тәмамлаучылар өлеше-2024 елга карата 0,0 %. Хәзерге шартларда укучыларның чагыштырма авырлыгы-2024 елга карата 100%. Татарстан Төрле дәрәжәдәге олимпиадаларда һәм конкурсларда катнашучы гомуми белем бирү программалары буенча укучылар санының чагыштырма авырлыгы -2024 елга карата 82,4%.

1. ЯРДӘМЧЕ ПРОГРАММАНЫ ГАМӘЛГӘ АШЫРУ ӨЛКӘСЕНЕҢ ХАРАКТЕРИСТИКАСЫ, КҮРСӘТЕЛГӘН ӨЛКӘДӘ ТӨП ПРОБЛЕМАЛАРНЫ ТАСВИРЛАУ ҺӘМ АНЫҢ ҮСЕШЕН ФАРАЗЛАУ

2015-2016 уку елында Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районында 33 гомуми белем бирү учреждениесе һәм 1 филиал эшли, аларда 3252 укучы белем ала (2013 елда -3581, 2014 елда-3346 бала).

Алардан:

- башлангыч -10 һәм 1 филиал (214 укучы);
- төп – 7 (266 укучы);
- урта – 16 (2772 укучы);
- мөмкинлекләре чикләнгән балалар өчен мәктәпләр юк.

Сыйныфларның уртача тулылыгы:

шәһәр буенча -21 кеше;

авыл буенча-8 кеше.

Нисбәт: Укытучы-укучы:

шәһәр буенча -12 кеше;
авыл буенча -5,7 кеше.
Белем алу формалары: көндөзгә.

Таблица 2.1 – гомуми белем бирү системасының төп санлы характеристикалары:

№ т/б	Күрсәткеч исеме	2015 ел	2016 ел	2017 ел	2018 ел	2019 ел	2020 ел	2021 ел	2022 ел	2023 ел	2024 ел
1.	Гомуми белем бирү оешмаларында гомуми белем бирү программалары буенча укучылар саны, кеше	3252	3294	3328	3292	3298	3301	3002	2835	2835	2835
2.	Татарстан Республикасы Мәгариф һәм фән министрлыгының коррупциягә каршы сәясәттен тормышка ашыру гамәлләре турында хисаплар, %	51,6	57,3	65,7	73,5	92,8	100	100	100	100	100
3	Гомуми белем бирү сыйфаты белән халыкның канәгать булуы, %	83	83	85	85	85	85	95	100	99	99
4	5 елга кадәр педагогик эш стажына ия муниципаль гомуми белем бирү учреждениеләре укытучыларының гомуми санында өлеше, %	7,9	8	8	8	8	8	8	8	8	8
5	Муниципаль гомуми белем бирү учреждениеләре укытучыларының гомуми санында югары һөнәри белемле укытучылар өлеше, %	93,6	94	94,5	94,5	94,5	95	100	100	100	100

6	1 укытучыга укучылар саны	7	7,2	7,3	7,3	7,4	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5
	- шәһәр жирлегендә	12	12,5	12,5	13	13	13	13	13	13	13
	- авыл жирлегендә	5,7	5,8	5,8	5,8	5,9	6	6	6	6	6
7	Муниципаль гомуми белем бирү учреждениеләрендә укучыларның гомуми санында сәламәтлекнең беренче һәм икенче төркем балалары өлеше,%	78,9	78,9	78,9	78,9	78,9	78,9	78,9	78,9	78,9	78,9
8	Мәгарифнең барлык дәрәжәләрендә укучыларның гомуми саныннан хәзерге шартларда белем алучылар өлеше,%	90	92	95	100	100	100	100	100	100	100

Аксубай муниципаль районының мәгариф системасында төп чаралар гомуми белем бирү учреждениеләре челтәре ресурсларыннан файдалануны рационализацияләү хисабына сыйфатлы белем алуны тәэмин итүгә, мәктәп укучыларының белем бирү ихтыяжларын канәгатьләндрерү өчен матди-техник, финанс, кадрлар, идарә итү шартлары булдыруга юнәлтелгән.

2016 елда Аксубай муниципаль районының гомуми белем бирү учреждениеләренә 128 мең сумлык уку-уқыту һәм күрсәтмә жиһазлар куелган.

Районның барлык гомуми белем бирү учреждениеләре, балаларга өстәмә белем бирү учреждениеләре, мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләре компьютер белән жиһазландырылган. Уртача алганда, 1 компьютерга 9,08 укучы туры килә. Бүгенге көндә «Интернет» челтәренә киң полосалы керү технологиясе буенча 22 мәктәп тоташтырылган, ВОЛС буенча 8 мәктәп тоташтырылган. Компьютер паркының искерүе-40 %.

Һәр белем бирү учреждениесенә сайты бар, барлык учреждениеләр дә белем бирү учреждениеләренә автоматлаштырылган мәгълүмат системасында комплекслы электрон мониторингында катнаша edu.tatar.ru.

Район мәгариф системасының өстенлекле бурычларыннан берсәләтле балаларны ачыклау һәм аларга ярдәм итү, «2012-2017 елларга «Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районының сәләтле балалары» программасын үтәү хисабына аларның мөмкинлекләрен тормышка ашыру.

Ярдәмче программа чараларын гамәлгә ашыру төрле дәрәжәдәге олимпиадалар призерлары санын арттыруга ярдәм итте. Бөтенроссия фән олимпиадалары призерлары саны - 2 укучы. Республика фән олимпиадаларында призерлар саны-4 укучы.

519 мәгариф хезмәткәре (шул исәптән 3 пенсионер) коммуналь хезмәтләр өчен түләү буенча ташламаларга ия, 10 педагогга санатор-курорт юлламалары бирелгән.

Муниципаль дәрәжәдәге төрле конкурсларда катнашкан өчен премиягә 86 кеше лаек булды.

Сәләтле балаларның һөнәри үзбилгеләнеше һәм сәләтләрен гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыру максатыннан сәләтле балалар һәм талантлы яшьләр өчен мәгълүматлар банкы төзелде.

Шул ук вакытта, югары уку йортларының профессор-уқытучылар составының фәнни-педагогик потенциалын файдаланып, сәләтле балаларны ачыклау һәм алга таба үстерүне дәвам итүне таләп итә.

Инвалид балалар өчен уңайлы мохит булдыру максатыннан 3 нче һәм 2 нче Аксубай урта мәктәпләрендә «Уңайлы мохит» программасы буенча ремонт үткәрелде. Районның 13 мәктәбендә инвалид балалар һәм хроник

соматик авыруларның авыр төрләрә булган балалар өчен өйдә индивидуаль укыту оештырылган.

«Мәгариф» тармагы өстенлекләре башлангыч гомуми белем бирүнең федераль дәүләт стандартларын гамәлгә ашыру, төп гомуми һәм урта гомуми белем бирүнең федераль дәүләт белем бирү стандартларын гамәлгә кертү белән бәйле.

Районның барлык мәктәпләрендә дә башлангыч гомуми белем бирү ФГОСлары һәм барлык 5 сыйныфларда да төп гомуми белем бирү ФГОСлары тормышка ашырыла. 2015 елда 2 нче Аксубай урта мәктәбдә 6 нчы сыйныфларда эксперимент сыйфатында төп гомуми белем бирүнең федераль дәүләт стандарты кертелде.

2022 елдан Аксубай муниципаль районы мәктәпләре урта гомуми белем бирүнең яңа стандартларына күчәр дип ният ителә. Белем бирүнең яңа стандартларына күчү һәм бер үк вакытта белем бирү процессының сыйфатын күтәрү мәсьәләләре хәл итүне таләп итә торган проблемалар даирәсенә бәйле:

- районда укучыларның дәрестән тыш эшчәнлеген оештыру өчен белем бирү учреждениеләренең инфраструктурасы тулысынча формалашмаган;

- башлангыч мәктәп укытучылары һәм төп мәктәп укытучылары ярдәмен тәэмин итә торган тьютор (шул исәптән дистанцион) системасы тулы куәтенә эшләми;

- компетентлы укытуны тәэмин итүче белем бирү эчтәлеген һәм технологияләрен яңартуны таләп итә;

- белем бирү программаларының вариативлыгын һәм мәктәп белемен төрле төркемнәргә (индивидуаль белем бирү траекторияләре) жайлаштыруны үстерү зарур.

Мәгълүмати белем бирү мохитен формалаштыруда уңай тенденцияләргә карамастан, биредә шулай ук хәл ителмәгән кайбер проблемалар кала:

- 2 Мбайт/с тизлек белән районның гомуми белем бирү учреждениеләренә Интернет челтәренә тиз арада керү мөмкинлегенә бирү буенча эшләр тулы күләмдә тәмамланмаган;

- дистанцион формада инвалид балаларны укыту өчен шартлар камиллектән ерак.

Район мәгарифен модернизацияләү бурычларын тормышка ашыру педагогик һәм белем бирү учреждениеләренең житәкче кадрларының һөнәри һәм социаль торышын таләп итә.

Хәзерге вакытта районның гомуми белем бирү системасында 982 кеше эшли, шуларның 635е педагогик хезмәткәр, шуларның 359ы-укытучылар. Өстәмә персоналның укытучыларга карата өлеше 3,6% тәшкил итә.

Педагогик хезмэткэрлэр арасыннан 387 кеше (75,57%) квалификация категорияларенэ ия (2018 елда-73,62%). Югары белемле 94,0% (2018 елда – 93,6%).

5 елга кадэр стажлы укытучылар – 15 кеше 4,18%, пенсия яшендәге укытучылар-39 кеше, 9,03% тәшкил итә.

Әлеге проблемаларның күбесен хәл итүнең, гомуми белем бирү өлкәсендә муниципаль сәясәтне тормышка ашыруның оештыру нигезе булып районның гомуми белем бирүне дәвам итү, гомуми белем бирү системасына дәүләт акчаларын Инвестицияләүгә юнәлдерелгән, эзлеклелек һәм контрольдә тоту һәм система субъектларының тырышлыгын берләштерү тора.

2. ЯРДӘМЧЕ ПРОГРАММАНЫ ТОРМЫШКА АШЫРУНЫҢ МАКСАТЫ ҺӘМ БУРЫЧЛАРЫ, СРОКЛАРЫ ҺӘМ ЭТАПЛАРЫ

район икътисадының инновацион үсеше таләпләренә туры килә торган сыйфатлы гомуми белем алу мөмкинлеген арттыру – «Гомуми белем бирү» ярдәмче программасының максаты

Ярдәмче программаның бурычлары түбәндәгеләрдән гыйбарәт:

1. Ведомство буйсынуындагы учреждениеләр эшчәнлеген тәмин итү (гомуми белем бирүне оештыру буенча хезмәтләр күрсәтү), шул исәптән муниципаль бюджет учреждениеләренә субсидияләр бирүгә.

2. Заманча мәктәп инфраструктурасын формалаштыруга юнәлдерелгән гомуми белем бирү муниципаль системасын үстерү.

3. Балалар һәм яшүсмерләрнең сәламәтлеген саклау һәм ныгыту, шулай ук аларда туклану культурасын формалаштыру өчен шартлар тудыру.

4. Педагогик хезмәткэрлэргә социаль ярдәм күрсәтү һәм укытучы һөнәренә статусын күтәрүгә юнәлтелгән чараларны үтәү.

Ярдәмче программаны гамәлгә ашыруның соңгы нәтижәләренә төп күрсәткечләре:

- Бердәм дәүләт имтиханын тапшырмаган муниципаль гомуми белем бирү учреждениеләрен тәмамлаучыларның гомуми санында әлеге күрсәткеч 2015 елда 0,5% тан 2024 елда 0% ка кадәр кимергә тиеш.

- «Хәзерге шартларда укучыларның чагыштырма авырлыгы» – әлеге күрсәткечнең әһәмияте 2024 елга карата 100% ка кадәр артырга тиеш.

«Төрле дәрәжәдәге олимпиадаларда һәм конкурсларда катнашучы гомуми белем программалары буенча укучыларның чагыштырма авырлыгы» - әлеге күрсәткеч 2015 елда 80% тан 2024 елда 82,4% ка кадәр артырга тиеш.

Ярдәмче программаны гамәлгә ашыру сроклары – 2016-2022 елларда дәүләт программасын гамәлгә ашыру чоры дәвамында. Программаны гамәлгә ашыру этаплары бүленеп чыгарылмы.

3. ЧАРАЛАР СИСТЕМАСЫН БҮЛӨП БИРҮНЕ НИГЕЗЛӘУ ҺӘМ ЯРДӘМЧЕ ПРОГРАММАНЫҢ ТӨП ЧАРАЛАРЫН КЫСКАЧА ТАСВИРЛАУ

«Гомуми белем бирүне оештыру буенча эшчәнлекне тәмин итү (хезмәтләр күрсәтү), шул исәптән муниципаль бюджет учреждениеләренә субсидияләр бирү» 1 нче бурычын үтәү өчен түбәндәге төп чараларны гамәлгә ашырырга кирәк:

1. Гомуми белем дәүләт стандарты кысаларында һәркем өчен мөмкин булган һәм түләүсез гомуми белем алуга гражданның хокукларын гамәлгә ашыруны тәмин итү.

Тормышка ашыру төп чаралар тәмин итүгә юнәлтелгән мөмкинлекләр алу өчен обучающимся муниципаль гомуми белем бирү учреждениеләре общедоступного һәм түләүсез башлангыч гомуми, төп гомуми, урта гомуми белем алу юлы белән субвенцияләр республика бюджетыннан күләмендә, необходимом тормышка ашыру өчен гомуми белем бирү программалары өлешендә финанс ягыннан тәмин итү хезмәт өчен түләү чыгымнарын, сатып алу дәрәслекләр һәм уку-укыту әсбапларын, укыту чаралары.

2. Гомуми белем бирүне үстерүгә юнәлдерелгән оештыру-методик чаралар үткөрү.

Төп чараны гамәлгә ашыру гомуми белем бирү учреждениеләрендә укучыларның укудан тыш эшчәнлеген үстерүгә, чит телләргә өйрәнү өчен тулы шартлар тәмин итүгә, Татарстан Республикасы дәүләт телләре буларак рус теле һәм татар теле функцияләрен гамәлгә ашыруга юнәлдерелгән.

Чараны финанслау республика бюджетыннан гамәлгә ашырыла.

«Гомуми белем бирүнең заманча мәктәп инфраструктурасын формалаштыруга юнәлдерелгән муниципаль системасын үстерү» 2 нче бурычын үтәү өчен түбәндәге төп чараларны тормышка ашырырга кирәк:

3. Гомуми белем бирү системасын модернизацияләү буенча чаралар планын үтәү.

Әлеге чыгымнар юнәлеше буенча Аксубай районында гомуми белем бирү системасын модернизацияләү чараларын үтәүгә республика бюджетының чыгымнары чагылдырыла, алар арасында шул исәптән:

- мәгариф учреждениеләрен уку, укыту-лаборатория, укыту-житештерү, компьютер һәм башка жиһазлар белән тәмин итү;

- укучыларны йөртү өчен транспорт чаралары сатып алу;

- мәктәп китапханәләре фондларын тулыландыру;

- гамәлдәге компьютер классларын модернизацияләү, укытучы һәм укучы өчен автоматлаштырылган эш урыннары сатып алу, укытучыларның «Укытучыга-компьютер» программасы буенча алынган ноутбукларын алыштыру.

- инвалид балаларны дистанцион укытуны тәмин итә торган спутник һәм башка элемент каналларын кулланып, Интернет челтәренә керүне оештыру.

- гомуми белем бирү учреждениеләренең Интернет челтәренә керүен тәмин итү;

Чараны финанслау федераль һәм республика бюджетларыннан башкарыла.

4. Фәнни һәм ижат эшчәнлегенә төрле өлкәләрендә сәләтле балаларны ачыклау, үстерү һәм аларга ярдәм итү системасын булдыру.

Әлеге чараны тормышка ашыру фәнни һәм ижади эшчәнлекнең төрле өлкәләрендә сәләтле балаларны ачыклау, үстерү һәм аларга ярдәм итү системасын булдыруга юнәлтелгән. Әлеге төп чара кысаларында шундый чаралар тормышка ашырыла:

- сәләтле балалар өчен читтән торып дистанцион мәктәп эшендә, республиканың алдынгы югары уку йортлары галимнәре катнашында профильле сменаларда, Бөтенроссия мәктәп укучылары олимпиадаларына эзерлек вакытында югары уку йортлары базасында укыту-тренировка жыйнагында катнашу;

- сәләтле мәктәп укучыларының белем бирү эшчәнлегенә төрле юнәлешләре буенча ижади конкурсларда катнашуы;

- Бөтенроссия мәктәп укучылары олимпиадасында һәм конкурсларда катнашу;

- Аксубай районының сәләтле балалар банкын яңарту һәм аның даими яңартылуы

Чараны финанслау федераль һәм Республика бюджетларыннан субсидияләр бирү юлы белән тормышка ашырыла.

4. ЯРДӘМЧЕ ПРОГРАММАНЫҢ АХЫРГЫ НӘТИЖӘЛӘРЕН ФАРАЗЛАУ.

№	Күрсәткеч атамасы, үлчәү берәмлеге	Уртак катнашучылар	2015 ел.	2016 ел.	2017 ел.	2018 ел.	2019 ел.	2020 ел.	2021 ел.	2022 ел.	2023 ел.	2024 ел.
1.	Бердәм дәүләт имтиханын тапшырмаган муниципаль гомуми белем бирү учреждениеләрен тәмамлаучыларның гомуми санында өлеше	Аксубай муниципаль районының мэгариф бүлеге	0,5	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.	Хәзерге шартларда укучыларның чагыштырма авырлыгы	Аксубай муниципаль районының мэгариф бүлеге	80	85	87	90	95	100	100	100	100	100
3.	Татарстан Республикасы Мэгариф һәм фән министрлыгының коррупциягә каршы сәясәтен тормышка ашыру гамәлләре турында хисаплар	Аксубай муниципаль районының мэгариф бүлеге	80	81,6	81,8	82,0	82,2	82,4	82,5	82,6	82,6	82,6

Өлеге ярдәмче программаны гамәлгә ашыру күрсәткечләренең тулы исемлеге программага 1 нче кушымтада күрсәтелгән.

5. ЯРДӘМЧЕ ПРОГРАММАНЫ РЕСУРСЛАР БЕЛӘН ТӘЭМИН ИТҮ (РЕСПУБЛИКА ҺӘМ МУНИЦИПАЛЬ БЮДЖЕТ АКЧАЛАРЫН БАШ БҮЛҮЧЕЛӘР, ТӨП ЧАРАЛАР, ШУЛАЙ УК ЯРДӘМЧЕ ПРОГРАММАНЫ ГАМӘЛГӘ АШЫРУ ЕЛЛАРЫ БУЕНЧА).

2016-202 елларда ярдәмче программа чараларын финанслауның гомуми күләме 3181158,0 мең сум тәшкил итәчәк, шул исәптән:

- 2016 ел-319884,7 мең сум;
- 2017 ел-324369,1 мең сум;
- 2018 ел-326964 мең сум;
- 2019 ел-329579,7 мең сум;
- 2020 ел-353504,8 мең сум;
- 2021 ел-343999,0 мең сум;
- 2022 ел -326743,4 мең сум.
- 2023 ел – 435477, 0 мең сум
- 2024 ел – 420636,3 мең сум

Искәрмә: программаны финанслау күләмнәре фараз характерында була һәм, тиешле дәрәжәдәге бюджетларны формалаштыруны, шулай ук чараларны финанслашуга федераль һәм республика бюджетыннан акча бүлеп бирүне исәпкә алып, ел саен тәгаенләнергә тиеш.

Таблица 2.2.

Ярдәмче программаны гамәлгә ашыруны ресурслар белән тәэмин итү турында мәгълүмат катнашучылар, төп чаралар киселешендә, шулай ук ярдәмче программаны гамәлгә ашыру еллары буенча 2.2 таблицасында күрсәтелгән.

№ т.б	Төп чараның исеме	Катнашучылар										
		барлыг ы	2016 ел	2017 ел	2018 ел	2019е л.	2020 ел.	2021 ел	2022 ел.	2023ел	2024ел	

1.	Муниципаль гомуми белем бирү оешмаларында һәркем өчен мөмкин булган һәм түләүсез башлангыч гомуми, төп гомуми, урта гомуми белем алуға хокукларны гамәлгә ашыруның дәүләт гарантияләрен тәмин итү, муниципаль гомуми белем бирү оешмаларында балаларға өстәмә белем бирүне тәмин итү	Мәгариф бүлеге	1073880,4	155385	156628	157881	159144	148280,8	148280,8	148280,8	200319,4	1
2.	Аксубай муниципаль районы белем бирү оешмаларында Федераль дәүләт белем бирү стандартларын кертү һәм гамәлгә ашыру	Мәгариф бүлеге	1222056,2	160548,7	163786,3	165097,9	166417,5	200837,6	191318,8	174049,4	226448,0	2
3.	Мәгариф учреждениеләрен мәгълүмат белән тәмин итү буенча дәүләт функцияләрен тормышка ашыру	Мәгариф бүлеге	27005	3695,3	3698	3728	3758	4041,9	4041,9	4041,9	4790,3	4
4.	Мәгариф өлкәсендә дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру	Мәгариф бүлеге	2103,1	255,7	256,8	257,1	260,2	344,5	357,5	371,3	3919,3	3

«ӨСТӘМӘ БЕЛЕМ БИРҮ» ЯРДӘМЧЕ ПРОГРАММАСЫ.

«ӨСТӘМӘ БЕЛЕМ БИРҮ» ЯДӘМЧЕ ПРОГРАММАСЫ ПАСПОРТЫ

№	«Өстәмә белем бирү» ярдәмче программасы исеме	
1	Башкаручы	Аксубай муниципаль районының мәгариф бүлеге, Аксубай муниципаль районының мәдәният бүлеге
2	Ярдәмче программада катнашучылар	Аксубай муниципаль районы мәгариф бүлеге, Аксубай муниципаль районы мәдәният бүлеге, мәктәптән тыш эшләр үзәге, балалар һәм яшүсмерләр спорт мәктәбе, балалар сәнгать мәктәбе», Аксубай муниципаль районының Яшьләр эшләре һәм спорт бүлеге, Социаль яклау бүлеге
4	Ярдәмче программаның максаты	Район өстенлекләре нигезендә балаларга һәм яшьләргә өстәмә белем һәм тәрбия бирү муниципаль системасын үстерү
5	Ярдәмче программаның бурычлары	1. Ведомство буйсынуындагы учреждениеләрнең эшчәнлеген тәмин итү (төрле юнәлештәге өстәмә белем бирүне оештыру буенча хезмәт күрсәтү), шул исәптән муниципаль бюджет учреждениеләренә субсидияләр бирүгә. 2. Өстәмә белем бирү эчтәлеген модернизацияләү. 3. Өстәмә белем бирү инфраструктурасын үстерү.
6	Ярдәмче программаны гамәлгә ашыру сроклары һәм этаплары	2016-2024ел. Ярдәмче программаны гамәлгә ашыру этаплары аерылып бүленеп чыгарылмы.
7	Ярдәмче программаның (аны гамәлгә ашыру еллары буенча бюджет ассигнованиеләренә план күләмнәрен ачыклау белән) бюджет ассигнованиеләре күләме	Ярдәмче программаны гамәлгә ашыруга муниципаль район бюджеты акчалары исәбеннән 241301,7 мең сум бюджет ассигнованиеләре күләме тәшкил итә, шул исәптән еллар буенча: 2016 ел-24732,7 мең сум; 2017 ел-25103 мең сум; 2018 ел-25303 мең сум; 2019 ел-25506 мең сум; 2020 ел-27793 мең сум; 2021 ел-28880 мең сум;

		<p>2022 ел-28880 мең сум. 2023 ел - 27552 мең сум 2024 ел – 27552, мең сум</p> <p>Искәrmә: программаны финанслау күләмнәре фараз характерында була һәм, тиешле дәрәжәдәге бюджетларны формалаштыруны, шулай ук чараларны финанслашуга федераль һәм республика бюджетыннан акча бүлеп бирүне исәпкә алып, ел саен тәгаенләнергә тиеш.</p>
8	Ярдәмче программаның ахыргы нәтижеләре	<p>Өстәмә белем бирү программаларына колачланган балаларның һәм 5 яшьтән 18 яшькә кадәрге балаларның гомуми санында барлығы-2024 елга карата 100 %</p> <p>Күппрофильле учреждениеләрдә өстәмә белем бирү программалары белән колачланган балалар һәм 5 яшьтән алып 18 яшькә кадәрге яшьләрнең гомуми санында балалар өлеше-2024 елга карата 66 %</p> <p>Өстәмә белем бирү программалары буенча укучыларның саны өстәмә белем бирү программалары буенча гомуми санында - 2024 елга карата 67%.</p> <p>Спорт юнәлешендәге өстәмә белем бирү программаларына колачланган балалар һәм яшьләрнең гомуми санында 5 яшьтән 18 яшькә кадәрге һәм аннан өлкәнрәк балалар – 2024 елга карата 22% ка кадәр.</p> <p>Бөтенроссия һәм республика ярышлары призерлары булган район спортчылары санын арттыру-2024 елга карата 21% ка кадәр</p> <p>Эстетик юнәлештәге өстәмә белем бирү программаларында колачланган балалар, 5 яшьтән 18 яшькә кадәрге һәм аннан өлкәнрәк балалар һәм яшьләрнең гомуми санында – 2024 елга карата 12% ка кадәр</p>

1. ЯРДӘМЧЕ ПРОГРАММАНЫ ГАМӘЛГӘ АШЫРУ ӨЛКӘСЕНЕҢ

ХАРАКТЕРИСТИКАСЫ, КҮРСӘТЕЛГЭН ӨЛКӘДӘ ТӨП ПРОБЛЕМАЛАРНЫ ТАСВИРЛАУ ҺӘМ АНЫҢ ҮСЕШЕН ФАРАЗЛАУ

«Өстәмә белем бирү» ярдәмче программасының гамәлдә булу өлкәсе Аксубай муниципаль районы территориясендә урнашкан өстәмә белем бирү муниципаль учреждениеләре системасын үз эченә ала һәм өстәмә белем бирү өлкәсендә белем бирү сәясәтен гамәлгә ашыру чараларын билгели.

Өстәмә белем бирү балаларның һәм өлкәннәрнең ижади мөмкинлекләрен формалаштыруга һәм үстерүгә, аларның интеллектуаль, эхлакый һәм физик яктан камилләшүенә, сәламәт һәм куркынычсыз яшәү рәвеше культурасын формалаштыруга, сәламәтлекне ныгытуга, шулай ук балалар һәм яшьләрнең ялын оештыруга юнәлтелгән. Балаларга өстәмә белем бирү аларның жәмгыять тормышына жайлашуын, һөнәри ориентациясен, шулай ук күренекле сәләтле балаларны ачыклау һәм аларга ярдәм итүне тәмин итә. Өстәмә гомуми белем бирү программалары балаларның яшь һәм индивидуаль үзенчәлекләрен исәпкә алырга тиеш.

Аксубай муниципаль районында балаларга һәм яшьләргә өстәмә белем бирү системасын үстерү, район мәгариф учреждениеләренә тәрбия потенциалын ныгыту буенча уңай тәҗрибә тупланган. Рухи-эхлакый, патриотик тәрбия бирү, яшүсмерләр арасында тискәре күренешләргә кисәтү өлкәсендә максатчан программалар тормышка ашырыла.

Районда 3 өстәмә белем бирү учреждениесе эшли (2 учреждение - «Мәктәптән тыш эшләр үзәге» муниципаль бюджет учреждениесе (2160 бала), балалар-яшүсмерләр спорт мәктәбе (708 бала) мәгариф бүлеге, 1 учреждение - «Балалар сәнгать мәктәбе» МБОУ (440 бала) – мәдәният бүлеге карамагындагы оешмалар. Өстәмә белем бирүдә укучылар 91% - ны колачлый.

Балаларга өстәмә белем бирү системасының гомуми характеристикасы 3.1 таблицасында күрсәтелгән.

Таблица 3.1. - Балаларга өстәмә белем бирү системасының төп санлы характеристикалары:

№ т/б	Күрсәткеч исеме	2015 ел.	2016 ел.	2017 ел.	2018 ел.	2019 ел.	2020 ел.	2021 ел.	2022 ел.	2023 ел.	2024 ел.
1	5-18 яшьлек балалар һәм яшьләр саны: кеше	4206	4232	4220	4226	4205	4210	4210	4210	4210	4210
2	Өстәмә белем бирү программаларына колачланган балаларның һәм 5-18 яшьлек балаларның гомуми санында өлеше, %	91	92,5	94	96	98	100	100	100	100	100

Тәрбия һәм өстәмә белем бирү өлкәсенә төп өстенлекләре-рухи-эхлакый тәрбия бирү, сәламәт яшәү рәвешен алга сөрү, техник ижат, экологик тәрбия бирү.

Өстәмә белем бирү системасында физкультура-сәламәтләндерү һәм спорт-

массакуләм эш баланың физик яктан камилләшүенә, сәламәт яшәү рәвешен формалаштыруга, милләтнең спорт резервын тәрбияләүгә юнәлдерелгән.

Балалар-яшүсмерләр спортын алга таба үстерү спорт мәктәбе хисабына гына түгел, ә балалар белән класстан тыш һәм мәктәптән тыш эшнең башка формаларын үстерү, гомуми һәм һөнәри белем бирү учреждениеләрендә физкультура-сәламәтләндрерү һәм спорт секцияләре һәм клублар төзү нәтижәсендә дә тормышка ашырыла.

Балаларга өстәмә белем бирүнең әлеге юнәлешен үстерү өчен мөгариф, физик культура һәм туризм системасының, ижтимагыый оешмаларның тырышлыкларын берләштерү резерв булып тора.

Физкультура-спорт юнәлешендәге балаларга өстәмә белем бирү мөмкинлеге бирә:

- кече яшьтән үк балаларны физкультура белән шөгыйльләнүгә жәлеп итү;
- мәктәпкәчә яшьтәге балаларны һәм мәктәп укучыларын физик культура һәм спорт белән системалы шөгыйльләнүгә мөмкин кадәр күбрәк жәлеп итү;
- үсеп килүче буынны начар гадәтләрдән һәм деструктив үз-үзеңне тотыштан жәлеп итү;
- авыруларны профилактикалау һәм дөвалау максатларында физкультура-сәламәтләндрерү дәресләрен актив куллану;
- Аксубай муниципаль районы территориясендә яшәүче балаларның һәм яшүсмерләренең физик сәламәтлеге күрсәткечләрен яхшырту;
- яшь буынны физик культура һәм спорт белән шөгыйльләнүгә күпләп жәлеп итү.

Шуның белән бергә физкультура-спорт юнәлешендәге эшне оештыруда түбәндәге проблемалар бар:

- белем бирү учреждениеләренең матди - техник базасы зәгыйфь;
- физик тәрбия һәм сәламәтләндрерү процессын программалы - методик һәм технологик тәмин итүнең житәрлек дәрәжәдә булмавы;
- профессиональ педагогик һәм тренер кадрларына кытлык.

Районда әлеге системада балаларны һәм яшүсмерләрне физик культура һәм спорт белән шөгыйльләнүгә жәлеп итү буенча эш алып барыла.

Әмма күрелгән чаралар райондагы хәлне тамырдан үзгәртәргә мөмкинлек бирми. Бүгенге көндә граждандык, патриотик үзаң һәм конструктив ижтимагыый үз-үзеңне тоту дәрәжәсе түбән. Балаларны һәм укучы яшьләрне тәрбияләү мәсьәләләре белән бәйле төрле хезмәтләр һәм ведомстволарның эшчәнлеген координацияләүне таләп итә. Балалар һәм яшьләр арасында популяр эшчәнлекнең яңа төрләрен үзләштерергә омтылучы балалар һәм яшьләрнең мәнфәгәтләре тулысынча исәпкә алынмый.

Тәрбия һәм өстәмә белем бирү өлкәсен үстерүнең өстенлекле бурычы булып балалар һәм яшүсмерләргә өстәмә белем бирү хезмәтләре күрсәтүне жәлеп итү һәм күрсәтелә торган хезмәтләрнең халыкның үзгәргән ихтыяжларына туры килүен

тээмин итү, яна буын эксперименталь белем бирү программаларын гамэлгэ кертү, белем бирү оешмаларында тәрбия компонентларын үстерү, тәрбия бирүнең социаль статусын үстерү, шөхөснөң рухи-әхлакый үсөшө, укучыларны тормыш үзбилгеләнөшөнө, социаль адаптациягә эзерлөүне тээмин итү тора.

2. ЯРДӘМЧЕ ПРОГРАММАНЫ ТОРМЫШКА АШЫРУНЫҢ МАКСАТЫ ҺӘМ БУРЫЧЛАРЫ, СРОКЛАРЫ ҺӘМ ЭТАПЛАРЫ

«Өстәмә белем бирү» ярдәмче программасының максаты-район өстенлекләре нигезендә балаларга һәм яшьлөргә өстәмә белем һәм тәрбия бирү муниципаль системасын үстерү.

Ярдәмче программаның бурычлары:

- ведомство буйсынуындагы учреждениеләрнең эшчәнлеген тээмин итү (төрле юнөлөштөгә өстәмә белем бирүне оештыру буенча хезмәт күрсәтү), шул исәптән муниципаль бюджет учреждениеләренә субсидияләр бирү;

- өстәмә белем бирү эчтәлеген модернизацияләү;

- өстәмә белем бирү инфраструктурасын үстерү.

Ярдәмче программаны гамэлгә ашыруның соңгы нәтижеләренә төп күрсәткечләре булып торалар:

• «Күппрофильле учреждениеләрдә өстәмә белем бирү программалары белән колачланган балалар һәм 5 яшьтән алып 18 яшькә кадәрге балалар саны».

Әлегә күрсәткечнөң әһәмияте 2015 елның 62% тан 2024 елга 66 % тәшкил итәргә тиеш.

• «Өстәмә белем бирү программалары буенча укучыларның гомуми санында төрле дәрәжәдәгә олимпиадаларда һәм конкурста катнашучы өстәмә белем бирү программалары буенча укучылар санының чагыштырма күлөме».

Әлегә күрсәткечнөң әһәмияте 2015 елда 65% тан 2024 елга кадәр артырга тиеш.

«Спорт юнөлөшөндәгә өстәмә белем бирү программаларына колачланган балалар һәм яшьләрнөң гомуми санында 5 яшьтән 18 яшькә кадәрге һәм аннан өлкәнрәк балалар өлөшө».

Әлегә күрсәткечнөң әһәмияте 2015 елда 19% тан 22% ка 2024 елга кадәр артырга тиеш.

• "Район, республика ярышлары призерлары булган спортчылар санын арттыру".

Әлегә күрсәткечнөң әһәмияте 2015 елда 18% тан 2024 елга кадәр артырга тиеш.

* «Эстетик юнөлөштөгә өстәмә белем бирү программалары белән колачланган балалар һәм яшьләрнөң гомуми санында 5 яшьтән 18 яшькә кадәрге һәм аннан өлкәнрәк балалар өлөшө».

Әлегә күрсәткечнөң әһәмияте 2015 елда 10% тан 2024 елга 12% кадәр артырга

тиеш.

2016-2024 елларга дәүләт программасын гамәлгә ашыруның бөтен чоры дәвамында -ярдәмче программаны гамәлгә ашыру вакыты. Программаны гамәлгә ашыру этаплары бүленеп чыгарылмы.

3. ЯРДӘМЧЕ ПРОГРАММА ЧАРАЛАРЫ СИСТЕМАСЫН БҮЛҮНӨН НИГЕЗЛӘНҮЕ,

ҺӘМ ТӨП ЧАРАЛАРЫН КЫСКАЧА ТАСВИРЛАУ.

«Ведомство буйсынуындагы учреждениеләрнең эшчәнлеген тәэмин итү (төрле юнәлештәге өстәмә белем бирүне оештыру буенча хезмәт күрсәтү), шул исәптән бюджет учреждениеләренә субсидияләр бирү» 1 нче бурычын үтәү өчен түбәндәге төп чараларны гамәлгә ашыру:

1. Төрле юнәлештәге өстәмә белем бирүне оештыру.

Төп чараны тормышка ашыру балаларга һәм яшьләргә өстәмә белем бирү оешмаларын үстерүгә юнәлдерелгән.

Әлеге төп чара кысаларында өстәмә белем бирү учреждениеләре эшчәнлеген тәэмин итү булачак.

Төп чараны финанслау муниципаль район бюджетыннан башкарыла.

2. Балалар һәм яшьләр өчен чаралар оештыру (муниципаль, республика күләмендә катнашу).

Төп чараны тормышка ашыру өстәмә белем бирү системасын үстерүгә юнәлдерелгән.

Төп чараны финанслау республика бюджетыннан һәм муниципаль район бюджетыннан башкарыла.

«Өстәмә белем бирүнең эчтәлеген модернизацияләү» 2 нче бурычын үтәү өчен түбәндәге төп чараларны гамәлгә ашырырга кирәк:

1. Балаларга өстәмә белем бирү системасы мөмкинлекләрен киңәйтү.

Төп чараны тормышка ашыру өстәмә белем бирү программаларын гамәлгә ашыручы мәгариф оешмаларында балаларны массакүләм жәлеп итү чараларын оештыруга, укучыларның һәм ата-аналарның белем бирү программаларын сайлап алу ирегән тәэмин итү өчен шартлар тудыруга, шәхси нәтижәләргә юнәлдерелгән индивидуаль белем бирү маршрутын төзү, яңа буын мәгариф программаларын эшләү һәм эксперименталь апробацияләүгә, кече яшьтән үк балаларны физик культура белән шөгылләнүгә жәлеп итүгә юнәлдерелгән., гомуми һәм һөнәри белем бирү учреждениеләрендә физкультура-сәламәтләндрерү һәм спорт секцияләрен һәм клубларын булдыру.

Төп чараны финанслау республика бюджетыннан һәм муниципаль район бюджетыннан башкарыла.

«Өстәмә белем бирү инфраструктурасын үстерү» 3 нчебурычын үтәү өчен түбәндәге төп чараларны гамәлгә ашыру:

1. Учреждениеләрнең матди-техник базасын ныгыту.

Төп чараны тормышка ашыру өстәмә белем бирү учреждениеләренең матди-техник базасын яхшыртуга, өстәмә белем бирү учреждениеләрендә нәтижәле һәм рациональ укыту-тәрбия процессын тормышка ашыру өчен шартлар булдыруга, спорт юнәлешендәге өстәмә белем бирү программаларын тормышка ашыручы оешмаларның матди-техник базасын яңартуға һәм тулыландыруға, педагогик һәм тренер кадрларының квалификациясен күтәругә юнәлдерелгән. Моннан тыш, әлеге төп чара кысаларында өстәмә белем бирү учреждениеләре өчен лаборатория һәм спорт жиһазлары сатып алу күздә тотыла.

Төп чараны финанслау республика бюджетыннан һәм муниципаль район бюджетыннан башкарыла.

4. ЯРДӘМЧЕ ПРОГРАММАНЫҢ АХЫРГЫ НӘТИЖӘЛӘРЕН ФАРАЗЛАУ

№ т.б	Күрсәткеч исеме, үлчәү берәмлеге	Башкаручы	2015 ел.	2016 ел.	2017 ел.	2018 ел.	2019 ел.	2020 ел.	2021 ел.	2022 ел.	2023 ел.	2024 ел.
1	Күппрофильле учреждениеләрдә өстәмә белем бирү программаларына колачланган балалар һәм 5 яшьтән алып 18 яшькә кадәрге балалар санының гомуми санында балалар өлеше, %	Аксубай районының мәгариф бүлеге	62	62,5	63	64	65	66	66	66	66	66
2	Өстәмә белем бирү программалары буенча укучыларның гомуми санында төрле дәрәжәдәге олимпиадаларда һәм конкурста катнашучы өстәмә белем бирү программалары буенча укучылар санының чагыштырма күләме, %	Аксубай районының мәгариф бүлеге	65	65,5	66	66	66,5	67	67	67	67	67
3	Спорт юнәлешендәге өстәмә белем бирү программаларына колачланган балалар һәм яшьләрнең гомуми санында 5 яшьтән алып 18 яшькә кадәрге һәм аннан өлкәнрәк балалар өлеше, %	Аксубай районының мәгариф бүлеге	19	19,5	20	21	21,5	22	22	22	22	22

4	Бөтенроссия һәм республика ярышлары призерлары булган район спортчылары санын арттыру, %	Аксубай районының мәгариф бүлеге	18	19	19	20	20	21	21	21	21	21
5	Эстетик юнәлештәге өстәмә белем бирү программаларына колачланган, 5 яшьтән алып 18 яшькә кадәрге һәм аннан да өлкәнрәк балалар һәм яшьләр санында булган балалар өлеше, %	Аксубай районы мәдәният бүлеге	10	10	10,5	11	11,5	12	12	12	12	12
6	Эстетик юнәлештәге өстәмә белем бирү программалары буенча укучыларның гомуми саны төрле дәрәжәдәге конкурста катнашучы өстәмә белем бирү программалары буенча укучыларның санының чагыштырма күләме, %	Аксубай районының мәдәният бүлеге	44	50	54	60	63	67	67	67	67	67

5.ЯРДӨМЧЕ ПРОГРАММАНЫ РЕСУРСЛАР БЕЛӨН ТЭЭМИН ИТҮ (ЯРДӨМЧЕ ПРОГРАММАНЫ ГАМӨЛГӨ АШЫРУ ЕЛЛАРЫ БУЕНЧА).

2016-2024 елларда ярдәмче программа чараларын финанслауның гомуми күләме 241301,7мең сум тәшкил итәчәк, шул исәптән еллар буенча:

2016 ел-24732,7 мең сум;

2017 ел-25103 мең сум;

2018 ел-25303 мең сум;

2019 ел-25506 мең сум;

2020 ел-27793 мең сум;

2021 ел-28880 мең сум;

2022 ел-28880 мең сум;

2023 ел – 27552 мең сум

2024 ел – 27552 мең сум

Искәрмә: программаны финанслау күләмнәре фараз характерында була һәм, тиешле дәрәжәдәге бюджетларны формалаштыруны, шулай ук чараларны финанслашуга федераль һәм республика бюджетыннан акча бүлеп бирүне исәпкә алып, ел саен тәгаенләнергә тиеш

Таблица 3.2.

Подпрограмманы гамәлгә ашыруны ресурслар белән тәэмин итү турында мәгълүмат катнашучылар, төп чаралар киселешендә, шулай ук ярдәмче программаны гамәлгә ашыру еллары буенча 3.2 таблицасында күрсәтелгән.

№	Төп чараның исеме	Катнашучы										
			Нибары	2016 ел.	2017 ел.	2018 ел.	2019 ел.	2020 ел.	2021 ел.	2022 ел.	2023	2024
1	Өстәмә гомуми белем бирү программаларын гамәлгә ашыручы өстәмә белем бирү күппрофильле оешмаларын үстерү	Аксубай муниципаль районының мәгариф бүлеге	86459,7	10137,7	10290	10372	10455	14465	15370	15370	14327	14327
2	Өстәмә белем бирү программаларын гамәлгә ашыручы сәнгать-эстетик юнәлештәге өстәмә белем бирү оешмаларын үстерү	Аксубай муниципаль районының мәгариф бүлеге	74693	8440	8566	8635	8704	13328	13510	13510	13225	13225

№	Төп чараның исеме	Катнашучы										
			Нибары	2016 ел.	2017 ел.	2018 ел.	2019 ел.	2020 ел.	2021 ел.	2022 ел.	2023	2024
3	Өстәмә гомуми белем бирү программаларын гамәлгә ашыручы спорт юнәлешендәге оешмалар (ДЮСШ) үсеше	Аксубай муниципаль районының мәгариф бүлеге	25045	6155	6247	6296	6347	0	0	0	0	0

«БЕЛЕМ БИРҮ ЭШЧӘНЛЕГЕН ТӘЭМИН ИТҮ, БЕЛЕМ БИРҮ СЫЙФАТЫН БӘЯЛӘҮ, МӘГАРИФ ӨЛКӘСЕНДӘ ЧАРАЛАР ҮТКӘРҮЧЕ ОЕШМАЛАРНЫҢ ҮСЕШЕ» ЯРДӘМЧЕ ПРОГРАММАСЫ

«БЕЛЕМ БИРҮ ЭШЧӘНЛЕГЕН ТӘЭМИН ИТҮ, БЕЛЕМ БИРҮ СЫЙФАТЫН БӘЯЛӘҮ, МӘГАРИФ ӨЛКӘСЕНДӘ ЧАРАЛАР ҮТКӘРҮЧЕ ОЕШМАЛАРНЫҢ ҮСЕШЕ» ЯДӘМЧЕ ПРОГРАММАСЫ ПАСПОРТЫ

№ т.б.	Ярдәмче программаның исеме: «Белем бирү эшчәнлеген тәэмин итү, белем бирү сыйфатын бәяләү, мәгариф өлкәсендә чаралар үткәрүче оешмаларның үсеше»	
1	Уртак башкаручы	Аксубай муниципаль районының мәгариф бүлеге
2	Ярдәмче программада катнашучылар	Мәгариф бүлеге
3	Ярдәмче программаның максаты (максатлары)	Белем бирүнең сыйфатын бәяләүнең муниципаль системасын формалаштыру аша югары сыйфатлы белем алуга ирешү өчен мәгариф системасы житәкчеләренең һәм хезмәткәрләренең ышанычлы һәм актуаль мәгълүмат белән тәэмин итү.
4	Ярдәмче программаның бурычлары	1. Муниципаль белем бирү сыйфатын бәяләү эшчәнлеген тәэмин итү. 2. Мәктәпкәчә яшьтәге балалар, мәктәп һәм өстәмә белем бирү учреждениеләре укучылары һәм педагогик хезмәткәрләр өчен үткәрелә торган мониторинг чараларын тормышка ашыру. 3. Белем бирү учреждениеләре эшчәнлеген тәэмин итүче оешмаларны, уку-методик кабинетларны, үзәкләштерелгән бухгалтерияләргә үстерү
5	Ярдәмче программаны гамәлгә ашыру сроклары һәм этаплары	2016 – 2024 ел., тормышка ашыру этаплары аерылып тормый
6	Ярдәмче программаның (аны гамәлгә ашыру еллары буенча)	2016-2024 елларда ярдәмче программаның финанслау күләме муниципаль бюджет

	<p>бюджет ассигнованиеларенен план күләмнәрен ачыклау белән) жирле бюджет акчалары исәбеннән бюджет ассигнованиеләре күләме</p>	<p>акчалары исәбеннән 79387,0 мең сум тәшкил итәчәк, шул исәптән еллар буенча да: 2016 ел-6607 мең сум; 2017 ел-7205,3 мең сум; 2018 ел-7264 мең сум; 2019 ел-7321,3 мең сум; 2020 ел-9965 мең сум; 2021 ел-9965 мең сум; 2022 ел-9965 мең сум; 2023 ел-13195 мең сум 2024 ел-7899,4 мең сум</p> <p>Искәrmә: программаны финанслау күләмнәре фараз характерында була һәм, тиешле дәрәжәдәге бюджетларны формалаштыруны, шулай ук чараларны финанслашуга федераль һәм республика бюджетыннан акча бүлеп бирүне исәпкә алып, ел саен тәгаенләнергә тиеш.</p>
7	<p>Ярдәмче программаның ахыргы нәтижәләре</p>	<p>Белем бирү сыйфатын бәяләү системасы кертелгән белем дәрәжәләре саны 2024 елга 4 берәмлеккә кадәр арткан; Жәмәгәтьчелек катнашында идарәненең коллегиаль органнары (ата-аналар, эш бирүчеләр) кертелгән Мәгариф һәм финанс - хужалык эшчәнлегенә стратегик мәсьәләләре буенча карарлар кабул итү вәкаләте бирелгән белем бирү оешмалары өлешен арттыру-2024 елда 100% ка кадәр.</p>

1. ЯДӘМЧЕ ПРОГРАММАНЫ ГАМӘЛГӘ АШЫРУ СФЕРАСЫНЫҢ ХАРАКТЕРИСТИКАСЫ, КҮРСӘТЕЛГӘН ӨЛКӘДӘ ТӨП ПРОБЛЕМАЛАРНЫ ТАСВИРЛАУ ҺӘМ АНЫҢ ҮСЕШЕН ФАРАЗЛАУ

Әлеге ярдәмче программаның гамәлдә булу өлкәсе белем бирү сыйфатын бәяләү системасын, мәгариф бүлегенң үзәкләштерелгән бухгалтериясе эшчәнлеген, шулай ук мәгариф өлкәсендә чаралар үткәрүне үз эченә ала:

- белем бирү эшчәнлеген дәүләт регламенты (лицензияләү, белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыручы оешмаларның дәүләт аккредитациясе, мәгариф өлкәсендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) процедураларында катнашу;);
- дәүләт йомгаклау аттестация процедураларында катнашу (дәүләт йомгаклау аттестациясе, бердәм дәүләт имтиханы, дәүләт имтихан комиссиясе һәм башкалар);
- белем бирү сыйфатын бәйсез бәяләү процедурасында катнашу, шул исәптән, белем бирү оешмасы эчендә белем бирү сыйфатын бәяләүне дә кертеп;
- төрле дәрәжәдәге мониторинг тикшеренүләре;
- үз-үзенә бәяләү процедуралары.
- мәгариф өлкәсендә чаралар үткәрү.

Аксубай муниципаль районында белем бирү сыйфатын бәяләүнең муниципаль системасы процедураларының һәм аерым механизмнары урнашкан, алар белем бирү сыйфатын бәяләүнең региональ системасына методологик яктан туры килә. «Татарстан Республикасында Электрон белем бирү» автоматлаштырылган мәгълүмат системасында урнаштырылган мәгариф оешмаларының эш күрсәткечләре укучыларны шәхси исәпкә алуны, аларның уку казанышларын гамәлгә ашырырга, шулай ук мәгариф системасы эшенең нәтижелелеген исәпләү өчен мәгълүматларны эшкәртүне тәмин итәргә мөмкинлек бирә. Район мәктәпләрендә укучыларның тышкы (бәйсез) тест формасында уку казанышларын бәйсез бәяләү кулланыла. Моннан тыш, укучылар төрле диагностик тикшеренүләрдә катнашалар.

Мәгариф хезмәткәрләренә хезмәт өчен түләүнең яна системасына юнәлдерелгән житәкче хезмәткәрләренә аттестацияләү моделе эшләнә. Беренче һәм югары квалификация категорияләренә педагогик хезмәткәрләренә аттестацияләү процедураларын техник яктан тәмин итү тәмин ителә.

Белем бирү сыйфатын бәяләү системасын камилләштерү мәсьәләләрен хәл итү, белем бирү нәтижеләренә һәм аларга ирешү шартларының федераль дәүләт белем бирү стандартлары таләпләренә туры килү-килмәвен, районда белем бирү сыйфаты торышы, аны үзгәртү тенденцияләре турында объектив мәгълүмат алуны тәмин итә, шулай ук белем бирү сыйфатын бәяләү буенча чараларны гамәлгә ашыру хисабына да ирешелә, аның кысаларында 2016

елдан 2024 елга кадәр ярдәмче программаны гамәлгә ашыруның нәтижәләгә күрсәткечләре һәм индикаторлары билгеләнгән.

Күрсәткечләре һәм индикаторлары:

№	Күрсәткечләре һәм индикаторлары	берәм лекләр	Әһәмиятгә еллар буенча								2023	2024
			2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
1.	Башлангыч, төп һәм урта (тулы) гомуми белем бирү программаларын үзләштерү дәрәжәсе (укучыларның белем дәрәжәсе):											
	укытуның башлангыч баскычлары	%	80	85	88	90	92	97	100	100	100	
	укуның урта баскычы	%	70	75	78	80	82	95	100	100	100	
	өлкән баскычы укыту	%	75	80	83	85	87	98	100	100	100	
2.	Укучыларның укудан тыш казанышларын бәяләү дәрәжәсе:											
	югары	%	10	30	35	40	45	50	60	62	65	
	урта	%	50	50	55	55	55	50	60	62	65	
	түбән	%	40	20	10	5	5	3	0	0	0	
3.	Белем бирү учреждениеләре эшчәнлеген дөүләт ижтимагый бәяләүне тәэмин итү өчен белем бирү сыйфатын бәяләүнең стандартлаштырылган күрсәткечләре системасы булу											
		әйе/юк	юк	әйе	әйе	әйе	әйе	әйе	әйе	әйе	әйе	
4.	Белем бирү учреждениеләрендә тәрбия процессының сыйфатын бәяләү критерийлары системасының чыгарылыш сыйныф укучысының образына (портретына) туры килү дәрәжәсе:											
	югары	%	40	50	75	80	90	95	100	100	100	
	урта	%	50	40	20	17	9	9	5	5	5	
	түбән	%	10	10	5	3	1	1	0	0	0	

Гомуми белем бирү учреждениеләре дәрәжәсендә белем бирү сыйфатын бәяләү буенча бурычлар:

- белем бирү учреждениесе дәрәжәсендә белем бирү сыйфатын бәяләү һәм контроль процедураларын гамәлгә ашыруны тәэмин итү;

- бәяләү, исәпкә алу һәм бәяләү процедураларының нәтижәләрен киләчәктә дә куллануны тәэмин итү;

- белем бирү учреждениесенең сыйфатын бәяләү системасын үз эченә алган белем бирү программасын эшләү һәм тормышка ашыру;
- белем бирү учреждениесенең торышын һәм үсеш динамикасын характерлаучы күрсәткечләр системасын эшләүдә катнашу;
- белем бирү программасы нигезендә белем бирү учреждениесендә белем бирү сыйфаты мәсьәләләре буенча контроль-бәяләү процедуралары, мониторинг һәм башка тикшеренүләр үткәрүне тәмин итү;
- белем бирү учреждениесендә белем бирү сыйфатын мониторинглау системасын формалаштыру, белем бирү учреждениесенең торышы һәм үсеш динамикасы турында мәгълүмат жыю, эшкәртү, саклау һәм тапшыру, белем бирү учреждениесе дәрәжәсендә белем бирү сыйфатын бәяләү нәтижәләренә анализ ясау;
- белем бирү учреждениесенең белем бирү сыйфатын бәяләү системасының төп кулланучылары сорауы буенча мәгълүматны өйрәнү һәм бирү;
- белем бирү сыйфаты турында мәгълүмат алмашу регламентлары нигезендә, шул исәптән мәгариф учреждениесе хезмәткәрләренә хезмәт хакын стимуллаштыручы өстәмә бүлү турында Карар кабул итү өчен мәгълүмат бирүне тәмин итү;
- мәгариф учреждениесендә белем бирүнең торышы турында еллык ачык хисап бирү юлы белән халыкка мәгълүмат бирүне оештыру.

Шуңа да карамастан, бүгенге көндә мәгариф системасының актуаль юнәлешләре буенча мәгълүмат туплаучы белем бирү сыйфатының мәгълүмати модели юк; белем бирү оешмалары эшчәнлегенең төрле аспекты турында ачык хисап стандартлары формалаштырылмаган, белем бирү сыйфатын бәяләүнең бердәм критерийлары һәм диагностик инструментариесе юк. Укучыларның укудан тыш казанышларын бәяләүнең объектив системасын һәр жирдә гамәлгә кертү зарур; кулланучыларның һәм ижтимагый институтларның белем бирү сыйфатын контрольдә тоту һәм бәяләүдә катнашу механизмнарын камилләштерү зарурлығы бар.

Нәтижәдә, нәтижәле идарә итү карарларын кабул итүдә кыенлыклар килеп чыга, алар белем бирү сыйфатын күтәрергә һәм укучыларның иң яхшы төркемнәренән артта калуны киметергә мөмкинлек бирә. Мәгариф системасында Сыйфатны бәяләү механизмнары зәгыйфь булу сәбәпле, дәүләт сәясәте чараларының нәтижәлелеген бәяләү практикасы үсеш алмаган диярлек, бу күрелә торган чараларның нәтижәлелегенә ышанычлы ирешергә мөмкинлек бирми.

Белем бирү сыйфатын бәяләү процедураларының һәм механизмнарының балансланган системасын булдыру әлеге юнәлеш буенча хәлнең үсешен фаразлаячак.

2. Ярдәмче программаны тормышка ашыруның максаты һәм бурычлары, сроклары һәм этаплары.

Ярдәмче программаның максаты-мәгариф системасы житәкчеләренә һәм хезмәткәрләренә, шулай ук белем бирү хезмәтләрен кулланучыларны региональ һәм белем бирү сыйфатын бәяләүнең муниципаль системаларын булдыру аша югары сыйфатлы белем алуға ирешү өчен ышанычлы һәм актуаль мәгълүмат белән тәмин итү.

Ярдәмче программаның бурычлары:

1. Муниципаль белем бирү сыйфатын бәяләү эшчәнлеген тәмин итү.
2. Мәктәпкәчә яшьтәге балалар, мәктәп һәм өстәмә белем бирү учреждениеләре укучылары һәм педагогик хезмәткәрләр өчен үткәрелә торган мониторинг чараларын тормышка ашыру

Ярдәмче программаны гамәлгә ашыруның соңгы нәтижәләренә төп күрсәткечләре булып тора:

Сыйфатны бәяләүнең төбәк системасы механизмнары гамәлгә ашырыла торган белем бирү дәрәжәләре саны;

-жәмәгатьчелек катнашында идарә итүнең коллегиаль органнары (ата-аналар, эш бирүчеләр) кертелгән Мәгариф һәм финанс-хужалык эшчәнлегенә стратегик мәсьәләләре буенча карарлар кабул итү вәкаләте бирелгән белем бирү оешмалары өлеше.

Ярдәмче программаны гамәлгә ашыру срогы - 2016-2024 еллар. Ярдәмче программаны гамәлгә ашыру этаплары бүленеп чыгырылды.

3. ЧАРАЛАР СИСТЕМАСЫН БҮЛҮНЕ НИГЕЗЛӘУ ҺӘМ ЯРДӘМЧЕ ПРОГРАММАНЫҢ ТӨП ЧАРАЛАРЫН КЫСКАЧА ТАСВИРЛАУ.

«Белем бирү сыйфатын бәяләү муниципаль үзәге эшчәнлеген тәмин итү» 1 нче бурычын үтәү өчен Аксубай муниципаль районының мәгариф системасында белем бирү нәтижеләрен бәяләү инструментларын хуплау һәм үстерүгә юнәлдерелгән төп чаралар билгеләнде: Муниципаль учреждениеләр (оешмалар) эшчәнлеген тәмин итү (хезмәт күрсәтү).

Төп чараны тормышка ашыру Аксубай муниципаль районының мәгариф системасында уку нәтижеләрен бәяләү инструментларын хуплау һәм үстерүгә юнәлдерелгән.

Әлеге чара кысаларында районның барлык белем бирү учреждениеләрендә мәгълүмат-коммуникацион технологияләр ярдәмендә белем бирү ресурсларынан файдалану мөмкинлеге тудырылачак, белем бирү процессында катнашучы оешмалар һәм оешмалар саны арттырылачак, бердәм дәүләт имтиханы нәтижеләре турында мәгълүмат базасыннан мәгълүмат алу өчен шартлар тудырылачак, житкерелгән муниципаль биремнәр параметрларын үтәү дәрәжәсе үсәчәк.

«Мәктәпкәчә яшьтәге балалар, мәктәп һәм өстәмә белем бирү учреждениеләре укучылары һәм педагогик хезмәткәрләр өчен үткәрелә торган мониторинг чараларын тормышка ашыру» 2 нче бурычын үтәү өчен түбәндәге чараларны тормышка ашырырга кирәк:

Әлеге чара кысаларында мәктәп һәм белем бирү процессында катнашучылар арасында кире элемент системасын тәмин итүче гомуми белем бирү оешмаларында белем бирү сыйфатын бәяләүне үстерү һәм аның эчтәлегенә булышлык күрсәтеләчәк. Аларга карыйлар:

- башлангыч, төп һәм урта (тулы) гомуми белем бирү программаларын үзләштерүнең фән (уку) нәтижеләрен мониторинглауның региональ системасын кертү;

- укучыларның укудан тыш казанышларын бәяләүнең төбәк системасын кертү;

- гомуми белем бирү оешмаларында тәрбия процессының сыйфатын бәяләүнең төбәк системасын кертү;
- аерым игътибар бердәм дәүләт имтиханнарын, дәүләт йомгаклау аттестациясен һәм башка бәяләү процедураларын аналитик тәэмин итү буенча төбәк системасын кертүгә биреләчәк (бәяләү нәтижәләре буенча аналитик хисаплар әзерләү, идарә карарларын эшләү һәм нәтижәләрне куллану буенча тәкъдимнәр әзерләү).

Белем бирү хезмәтләрен кулланучыларны мәгариф системасы эшчәнлегенә бәя бирү һәм мәгариф оешмалары эшчәнлеген дәүләт - ижтимагый бәяләү системасын эшләү юлы белән кире элемтә һәм кулланучыга ярдәм күрсәтү механизмнары үсәчәк. Әлеге юнәлешне тормышка ашыру гражданның мәгариф оешмалары белән идарә итүгә, мәгариф оешмалары эшчәнлегенә мәсьәләләре буенча халыкка үз вакытында һәм тулы мәгълүмат бирү өчен белем бирү процессына жәлеп итү зарурилыгы белән бәйле.

Белем бирү оешмаларының электрон мониторингын кертү юлы белән белем бирү сыйфатын мониторинглауның муниципаль системасы булдырылачак, ул укучыларга һәм аларның гаиләләренә белем бирү хезмәтләрен сайлау өчен мәгълүмат базасы булдырырга мөмкинлек бирәчәк.

4. ЯРДӘМЧЕ ПРОГРАММАНЫҢ АХЫРГЫ НӘТИЖӘЛӘРЕН ФАРАЗЛАУ

№ т.б.	Күрсәткеч исеме, үлчәү берәмлеге	Башкаручы	2016 ел	2017 ел	2018 ел	2019 ел	2020 ел	2021 ел	2022 ел	2023 ел	2024 ел
1.	Сыйфатны бәяләүнең төбәк системасы механизмнары гамәлгә ашырыла торган белем дәрәжәләре саны бер.	Мәгариф бүлеге	4	4	4	4	4	4	4	4	4
2.	Жәмәгатьчелек катнашында идарә итүнең коллегияль органнары (ата-аналар, эш бирүчеләр) кертелгән Мәгариф һәм финанс-хужалык эшчәнлегенең стратегик мәсьәләләре буенча карарлар кабул итү вәкаләтләре бирелгән мәгариф оешмалары өлеше, %	Мәгариф бүлеге	100	100	100	100	100	100	100	100	100

5. ЯРДЭМЧЕ ПРОГРАММА КҮРСЭТКЕЧЛӨРӨ ИСЕМЛЕГЕ

Ярдэмче программаны гамэлгэ ашыру буенча төп чараларның турыдан-туры нәтижәсе күрсәткечләре исемлеге.

1. Муниципаль учреждениеләр (оешмалар) эшчәнлеген тәэмин итү (хезмәтләр күрсәтү):

- белем бирү сыйфатын мониторинглауга һәм бәяләүгә элэгүче оешмалар саны;

- мәгълүмати-коммуникацион технологияләр ярдәмендә белем бирү ресурсларыннан файдалану мөмкинлеге алган оешмалар саны;

- белем бирү сыйфатын мониторинглауга һәм бәяләүгә элэгүче кешеләр саны;

бердәм дәүләт имтиханы нәтижәләре турында Россия Федерациясе субъектларының мәгълүмат базасыннан мәгълүмат алган кешеләр саны;

житкерелгән муниципаль биремнәр параметрларын үтәү дәрәжәсе.

2. Белем бирү сыйфатын бәяләү формаларын үстерү буенча чаралар:

- үткәрелгән чаралар саны; чараларда катнашучылар саны

6. МУНИЦИПАЛЬ БЮДЖЕТ АКЧАЛАРЫН БАШ БҮЛҮЧЕЛӨР КИСЕЛЕШЕНДӘ, ШУЛАЙ УК ЯРДЭМЧЕ ПРОГРАММАНЫ ГАМЭЛГЭ АШЫРУ ЕЛЛАРЫ БУЕНЧА ЯРДЭМЧЕ ПРОГРАММАНЫҢ ТӨП ЧАРАЛАРЫН РЕСУРСЛАР БЕЛӘН ТӘЭМИН ИТҮ

2016 - 2024 елларда ярдэмче программаны финанслау күләме муниципаль бюджет акчалары исәбеннән **79387,0** мең сум тәшкил итәчәк, шул исәптән еллар буенча:

2016 ел – 6607 мең сум;

2017 ел-7205,3 мең сум;

2018 ел-7264 мең сум;

2019 ел-7321,3 мең сум;

2020 ел-9965 мең сум;

2021 ел-9965 мең сум;

2022 ел-9965 мең сум;

2023 ел-13195 мең сум;

2024 ел-7899,4 мең сум.

Искәрмә: программаны финанслау күләмнәре фараз характерында була һәм, тиешле дәрәжәдәге бюджетларны формалаштыруны, шулай ук чараларны финанслашуга федераль һәм республика бюджетыннан акча бүлеп бирүне исәпкә алып, ел саен тәгаенләнәргә тиеш.

Барлык проектлар да комплекслы характердагы һәм бурычларның күплегә һәм катлаулылыгы, ахыргы нәтижә, ресурслар чикле булу (вакытлы, кеше, финанс); конкрет заказчы булу; программаны тормышка ашыруның кыска вакытлары кебек билгеләргә ия булган программаның максатлары контекстында эшләнгән.

Шулай итеп, стратегиянең, нәкъ менә программаның булуы, проект технологиясен менеджментның инновацион технологиясе буларак куллану программаның максатына ирешү өчен төп шарт булып тора.

ПРОГРАММАНЫ ТОРМЫШКА АШЫРУНЫ КОНТРОЛЬДӘ ТОТУ СИСТЕМАСЫ.

Программаны тормышка ашыру программаның максатларына һәм бурычларына ирешүгә юнәлдерелгән программа чараларын башкаручыларның координацияләнгән гамәлләреннән гыйбарәт.

Ярдәмче программаны тормышка ашыру планлаштырылган күрсәткечләргә, программаның ахыргы нәтижеләренә ирешү зарурлыгыннан чыгып каралган чараларны үтәү юлы белән гамәлгә ашырыла.

Аксубай муниципаль районы башкарма комитеты Программа чараларының үз вакытында һәм сыйфатлы үтәлешен контрольдә тота.

Программаны тормышка ашыруга юнәлдерелгән Аксубай муниципаль районы бюджеты акчаларын куллануны финанс тикшерүе Аксубай муниципаль районының финанс бюджет палатасы, Аксубай муниципаль районының Контроль - хисап палатасы, башкарма хакимиятнең башка вәкаләтле органнары тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Программа чараларының үтәлеше турындагы хисап ел саен тиешле ел үткәннән соң 30 көннән дә соңга калмыйча тапшырыла.